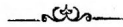

BIBLIOGRAPHIA
CLERI ARCHI-DIOECESIS STRIGONIENSIS
IN HUNGARIA.

AZ
ESZTERGOMI ÉRSEKI-FŐMEGYE
PAPSÁGÁNAK
KÖZMÜVELTSÉGRE HATÓ
IRODALMI MŰKÖDÉSE
A LEGUJABB KORBAN.

AZ 1873-KI VILÁGKIÁLLÍTÁS ALKALMÁVAL

KÖZZÉTETTE

MAJER ISTVÁN

ESZTERGOMI KANONOK.

ESZTERGOMBAN

NYOMATOTT HORÁK EGYED BETŰIVEL. 1873.

TARTALOM.

	Lap		Lap
Almásy István	1	Haskó József	45
Bartakovics Béla	62	Hatala Márton	11
Bellony Sándor	1	Hatala Péter	11
Bevezetés	v—XIV	Haulik György	62
Blümelhuber Ferencz	1	Havlicsek Vincze	11
Bodnár Zsigmond	2	Heiller Károly	45
Bogisich Mihály	44	Holzschulh Ferencz	45
Breznay Béla	2	B. Hornig Károly	12
Buday József	2	Horváth Endre	12
Cherrier Miklós	3	Hrebicsek István	45
Concilia Emil	3	Ipolyi (Stummer) Ar- nold	62
Csáka Károly	3	Irodalmi egyletek	50
Cselka Nándor	3	Irodalmi egylet eszter- gomi	51
Csergeő Flóris	4	Irodalmi iskola pesti	57
Csulen Márton	4	Irodalmi iskola eszter- gomi	54
Czaban András	44	Irodalmi iskola tót.	56
Czibulka Nándor	4	Jedlicska Pál	12
Dankó József	5	Jekelfalusy Vincze	62
Déry Mihály	6	Kemp Mihály	45
Dulánszky Nándor	6	Kisfaludy Zsigmond	13
Durguth József	44	Klempa Simon	46
Eben Mihály	6	Klezsó József	13
Érseki hivat. kiadvá- nyok	47	Klimstein József	13
Esztergomi Káptalan		Kmet András	14
kiadványai	49	Knauz Nándor	14
Fábián János	7	Konek Benedek	46
Farkas Mihály	44	Kondvicska József	14
Farkas Sándor	7	Kremnieska Tamás	46
Feger József	62	Kriegler József	14
Fehérváry Ferencz	7	Kubriczky András	15
Feniczy János	44	Kudlik János	15
Gr. Forgách Ágost	8	Kunszt József	62
Frankl Vilmos	8	Lachmann Tódor	15
Galambos Kálmán	9	Lakner István	15
Graeffel János	10	Lányi Károly	16
Gerlach Ferencz	10	Lassú Lajos	17
Gerley János	10		
Grundl Ignác	11		

	Lap		Lap
Laukó Mihály	17	Rostaházy Kálmán	33
Lipovniczky István	62	Rotter Gyula	33
Lollok József	61	Rudnyánszky József	62
Lulicsek Izidor	17	Rustyák Antal	34
Majer István	17	Sághy Vendel	34
Marczel Ákos	20	Salgó János	34
Markusz Gyula	20	Sámuel Alajos	35
Maszlaghy Ferencz	20	Sántha Mihály	35
Matejka József	21	Sárváry Endre	35
Mészáros Imre	21	Scharnbeck János	36
Meiszermann Ignác	22	Scherz Károly	47
Meszlényi Gyula	22	Schirgl Endre	36
Miklosovich Alajos	22	Schopper György	62
Molnár János	23	Schreiber László	62
Morva Miklós	23	Simor János	XV
Moyzes István	62	Somogyi Alajos	36
Munkay János	23	Somogyi Károly	37
Nedeczky Gáspár	24	Sujánszky Antal	37
Némethy Lajos	24	Szabó János	62
Nógall János	62	Szabó József	38
Novák Lajos	24	Szamaszsza József	62
Ocsovszky Ferencz	25	Szántóffy Antal	38
Ozvald Ferencz	62	Szent Adalbert társulat	53
Palárik János	25	Szent István társulat	50
Paláस्थ्य Pál	25	Szilágyi Jenő	38
Palsovics Antal	26	Stupiczky Béla	39
Paulik Gábor	46	Szuppan Zsigmond	39
Poeck Rudolf	26	Táblás kimutatás	63
Pór Antal	26	Toldy László	39
Prúnyi József	27 47	Újhelyi Imre	39
Pulmann András	27	Urbanek Ferencz	40
Rácz András	47	Varga Mihály	40
Radlinszky András	27	Venczell Antal	40
Rajner Lajos	29	Viktorin József	40
Ráth József	30	Winter Ágoston	41
Réh János	30	Zádory János	41
Rendek József	30	Zajnay János	62
Résely Mihály	31	Zaklukál Iván	42
Reviczky Mihály	31	Zalka János	62
Rimely Károly	32	Zathureczky Gyula	42
Róder Alajos	32	Zoványi Mihály	42
Romeiszer Jozsef	33	Zsihovics Ferencz	43
Rónay Jácint	33		

„Úgy világoskodjék világosságtok az emberek előtt, hogy látván jó cselekedeteiteket, dicsőítsék Atyátokat, ki mennyekben van.“ (Máté V. r. 16. v.)

Midőn a bécsi folyó 1873-ki év tavaszán megnyitandó világkiállításon, mintegy a világ szinpadján, a föld szintén minden művelt nemzetével a magyar is föllépni készül, hogy korszerű műveltségét, iparműveit, hona terményeit s akkép szellemi és anyagi erejét feltüntetve, tekintélyét emelje s öntudatával együtt életképességét is fokozza: a korralladni szerető s hazafiúságban soha el nem maradt, sőt többször előljárt, magyar katolikus egyházirend kormányával, véreivel ez ügyben is egyesülten s mintegy karöltve eljárni hazafiúi kötelességének tartja; mert a közbecsület, a közjólét s evvel járó közboldogság a keresztény morálnak egyik legszentebb feladata, melynek életet adni első rendben annak apostolai a papok vannak hivatva.

Az esztergomi érseki megye Főméltóságú Simor János ur Magyarország Herczeg Primásában szerencsés főpásztorát tisztelni, ki fönt jelzett magasztos föladatát mennyire buzog teljesíteni, bölcs főpásztori-levelei, intézkedései és közjóra szentelt nagylelkű áldozatai fönnen hirdetik. Kegyelmes Érsek urunk a világkiállításon is a magyar királyi Ministerium és a közérzület óhajtásához képest több rendbeli tárgyat közszemlére hozand, melyek részint a közműveltség, tudomány és művészet, részint az ipar és közigazgatás tekintetéből alkalmasak lesznek a nemzeti becsületre fényt villantani, s a haladás barátjaira ösztönszerűleg hatni.

Többi közt alólirottak, mint egyházmegyei főtanfolygelőnek jutott a szerencse Ő Herczegsége által megbízatni, hogy az érseki megyéből kiállítandók egyik ágazatja

VI

a népnevelés-ügyi s a közműveltségre ható főleg irodalmi tárgyakat összegyűjtsem s azokat az országos bizottmány útján a világkiállításra juttassam. Ezen magas megbízás folytán bocsáttatott közzé 1872. június 10-i fölhívásom. Honunkban a kiállítások iránti előszeretet is bizalom még távol sem oly általános, hogy azok mellett közrészvét emelkednék, sőt a nemzeti s egyéb viszonyainkból felfemerülő s a korszellem csapongásai által élesztett elfogultságok a pénztelenséggel együtt bizonyos zsidbadást okoznak, mely az embereket a figyelemreméltó kérdéseknél is tartózkodókká dermeszti. Ezen, az egykedvűséggel szintén azonos egyik kor-szörnnyel kormányunknak is folyton óriási harcot kell vivnia, mely csak nagy ügy-bajjal s még nagyobb áldozatokkal tud rajta kifogni; s ez volt oka, hogy a mi óhajainkat és törekvéseinket sem jutalmazta tökéletes eredmény. Ám még is sikerült, főleg egyházi férfiak közreműködésével többrendbeli katolikus nyilvános városi, falusi és pusztai népiskola tervrajzát, tanoncok részéről írás-, rajz-, festvény- s kézi-műveikből jeles mutatvány példányokat, úgy egynémely tankönyv, tanterv, zenemű és új tanszert egybegyűjteni, melyek annak rende szerint be is terjesztettek. — S miután a nemzetek életmozzanatait s az országok fölvirágzási processusát komolyabban tanulmányozó tudósok és status-férfiak a nemzetek irodalmi működésére mint a szellemi képesség legjelentékenyebb productumaira nagy súlyt fektetnek, olyannyira, hogy szinte evvel mérlegezik a nemzetek szellemi erejét, s ettől föltételezik kulturáját és anyagi jólétét; ennélfogva a világkiállításokat rendező hatalmak a nemzetek irodalmi termékeit is rendszeresen felszínre kívánták; s azért a bécsi világkiállítás rendezésével foglalkozó központi bizottmány 26 csoportozata s evvel összevágólag a Budapesten ügycödő magyar országos világkiállítási bizottmány is a nevelés- tanítás- és a közműveltségre ható eszközök közt főleg hazai irodalmunk termékeinek kiállítását is szorgalmazni szükségesnek tartotta.

A kiállítási tárgyak egybegyűjtése körül serénykodván, az elfogult meggondolatlanok által a papság ellen azon fen-

szóval szélnek eresztett vád érzékenyen hasogatta füleimet, melyszerint a papok egyáltalán obscurantistáknak, ne mondjam, tudatlanság barátainak rágalmaztatnak, kik a fölvilágosodás s evvel a közműveltség, a haladás ellenei, a babonás előítéletek terjesztői, sőt tétleneknek is hireszteltetnek.

— A komolyabb értelmiség az ily szájzkodásokra ugyan mit sem hederit, s ki nemzetünk művelődési történetében csak kissé jártas, jól tudja, hogy a papság áldozatai nélkül eddig sem tudományos egyetemünk, sem akademiáink vagy egyéb főiskoláink, sem könyvtáraink és muzeumaink nem léteznének; jól tudják, hogyha Pázmány, Oláh, Szelepcsényi, Káldy, Révay, Pray, Katona, Virág, Dugonics, Fejér, Guzmics, Horváthok, Szabók, Czuczor, Lonovics, Kreznerics és száz más úttörő és lángkeblű egyházi tudós nem buzgólkodik, a magyar tudományosság és cultura alig virult volna fel a műveltségnek tiszteletet parancsoló jelen színvonalára. Az elfogulatlan műveltebb osztály ily méltánylatát egyházi rendüktől ugyan el nem tagadja, sőt tisztelet-becsület jobbjainak, hogy papságunknak igaz hazafiuságát párhuzamosan tudományos műveltségével egyiránt nyíltan beismerték: ám az elfogultak és a korszerű liberalismus által elragadtatott kortársak serege az igazságot csak félszeg módon keresik, vagy éppen a lenge divat után csupa szabadságból a papság képzettségét elhomályosítani, érdemeit alászállítani, szabadságát bilincsekbe verni, nem tartja méltatlanságnak. Ezen szánalomra méltóknak jobb útra terelésére, s egyházi rendünk részére a jogos igazság és kiérdemlett méltánylat kivívására, s egyáltalán a polgári erények s a szabadság és közboldogsághoz lényegesen szükséges erkölcsi érzetnek élesztésére igen alkalmas és czélszerűnek találtam a jelenkor papságának irodalmi működését egy füzetben mintegy tükörben világ elé állítani; jelesen, erőm és időm által az egész ország t. papsága ily működésének összeállításában korlátoztatván, leglább oda ügyekeztem működni, hogy esztergomi érseki megyénk jelenkori vagyis az utolsó negyed században élt pap-tagjainak nyilvánosságra hozott irodalmi termékeit, collectiv kiállítás

VIII

által a világ előtt szembetűnőleg feltűntessük, hogy lássák, mikép a katolikus papság, mint egyebükt, úgy itt is szent rendeltetéséhez hiven, bokros hivatalos teendői mellett, kitartó következetességgel és szorgalommal a tudomány és irodalom terén is a hazai művelődés és közboldogság érdekeiért mennyire buzgólkodik, isteni Mesterünk által anélkül is oda lévén utasítva, hogy „úgy világoskodjék világosságtok az emberek előtt, hogy látván jó cselekedeteiteket dicsőítsék Atyátokat, ki mennyekben van.“ (Máté V. 16.)

Ezt az egyház szemelőtt tartva miként kebelében mindég voltak erényes életű s jótékonyságtól ragyogó valódi élő szentek jclesen a papi rendből is, úgy tüzetesen egyházi férfiai a tudományokkal fölfegyverkezni, s a tudomány minden érveivel a sz. hitet és Isten országát megvédeni és terjeszteni ügyekeztek. E szerint Krisztus urunk tanítványaitól, az evangelium s egyéb sz. könyvek íróitól kezdve napjainkig, a tanító-egyház minden korban hivatásszerű kötelemének tartotta a tudományok minden szükséges és hasznos ágával, tüzetesen az irodalommal is foglalkozni, és pedig oly sikeresen, hogy a speculativ philosophia minden tévtanát s a hittévelygők minden ellenvetését megezáfolni, s nyilaikat eltompítani birták; úgy a keresztény hitigazságokat és morált minden anyagi fegyver nélkül, csupán érveik súlyával és a kereszténység áldásos gyümölcsei az erényes élet- és jótéteményekkel az egész világon megkedveltették, elterjesztették s a keresztény civilisatiót megalapították. Azt az igazságot még protestans tudósok is hálásan megismerik, hogy a mennyire a régi világ tudományos kincsei, a classicusok művei fönmaradtak, azt a későbbi kor egyedül a kath. clerusnak és szerzetes rendeknek köszönheti.

Az igazságnak miként napjainkban, úgy minden korban voltak ellenségei, kik rágalomokkal, ráfogásokkal, gyanúsításokkal, szóval hamissággal és szivtelenségekkel az Isten ügye, a hitigazságok ellen, így első sorban az Ur és vallás szolgálai ellen törtek. A történet könyve föltárja, hogy Celsus a 2-ik századbéli skeptikus philosophus, Porghyrius (Malchus)

a 3-ik század újplatonikus bölcse, Julianus apostata a 4-ik században, és mások már másfél év ezred óta az egyház és hittanai ellen ép azon vádakkal, vagy inkább ugyanazon hazugságokkal dulakodtak, melyekkel korunk hiu szájhősei a 19-ik század dicsőségét elhomályosítani, nyugalmát felforgatni, és előmenetét akadályozni elég lelketlenek. Sz. Jeromos a 4-ik században élt legtudósabb szent atya, az egyház ellen intézett s főntebb érintett támadásokra a „Catalogus scriptorum ecclesiasticorum“ megírásával felelni jónak látta, melyben az apostoloktól kezdve önkoráig az egyházi írók tiszteletet parancsoló lajstromát közvétévén, a clerust a tudatlanság, lelki vaktság, hanyagság rágalmai ellen bizannyal leghatalmasabban megvédte, mint azt a sz. atya az egyház elleneitől maga is elvárta mondván: „Desinant fidem nostram rusticae tantum simplicitatis arguere, suamque potius imperitiam agnoscant“ (S. Hieronymus ad Dextrum.) A böles szentatya nyomán később is többben hasonló kimutatásokat tettek, például: Massiliai Gennadius, Sevilai sz. Izidor (Hispalensis a 7-ik században), Toledo-i Photius, Autuni Honorius, Genti Henrik, Monte-Cassinoi Péter, Miraeus, Trithemius, Bellarmin Robert. „De scriptoribus ecclesiasticis“ a 16-ik században), Erdinger Antal korunkban, s több más; miután a papság minden időben és minden szükséges és hasznos szakbeli tudományt buzgón mivelt, s tanulmányaik gyümölceit a világ javára irodalmilag is közölni ügyekeztek.

Ily tanuságul kíván e füzet is szolgálni, mely az esztergomi érseki megye jelenkori vagy is az utóbbi huszonöt évbeli papságának irodalmi működését tünteti fel. És eltekintve attól, hogy a kath. papság korunkban a könyvvarusoknak legszámosb és legnevezetesebb forgalmazója — s legtöbb könyvtárnak főntartója; — eltekintve attól, hogy a hirlapok és folyóiratok aránylag legtöbb előfizetői és így éltető elemei a kath. papságból kerülnek ki;

Elttekintve továbbá attól, hogy a magyarországi kath. papság soraiban igen sok, sőt számtalan a hirlapi munkatárs

X

levelező, s tollaikból évenként ezernyi czikk kerül ki, legtöbbszörre a szerénység köpönyébe név nélkül.

Továbbá eltekintve attól, hogy a papság némely tudományágnak p. o. statistikának legtöbb s leghitelesb adattal szolgál; legtöbb tudóssal közvetlen levelezésben s csereviszonyban, eszerént a tudománynak így is szolgálatában áll;

Elvégre eltekintve attól, hogy a magyarországi kath. papság igen sok világi írók közreműködésével s Mecaenas-ként nem csekély mérvben segít és különféle pályadíjak kitűzése által is az irodalom és tudományosság fejlődésén tetemesen lendít;

Mindezekről eltekintve kétségtelen: hogy e, bár hézagos füzet bizonyoságként is, hazánkban a katolikus papság fölvilágosultsága, tudományos készsűltsége és irodalmi tevékenysége ép oly jelentékeny, mint közméltánylat és tiszteletre méltó.

E füzetnek is megvannak ugyan hiányai, de ezekért a felelőség az alólirottat alig érheti, ki szerencsés lévén Fm. Főpásztorára részéről eszméje helyeslését megnyerni, nem késett helybeli paptársaink közül négy író u. m. Zádory János hittudort és tanárt, Pór Antal magy. akadémiai tag és plébánost, Zoványi Mihály érseki könyvtárnokot és Maszlaghi Ferencz papnöveldei tanár urat bizottságba megnyerni, kiknek becses tanácsával élve, s a közakarattal kiszemelt jegyző Maszlaghy tanár urnak köszönettel kiemelendő ügyes közreműködésével, nem csak hirlapi fehívások, hanem ismételve külön adatgyűjtő kérelmi ivek küldettek szét; s nagy örömmel kell följegyez-nem, hogy íróársaink nagyobb része az eszme korszerűségét és életrevalóságát fölismervén, a kívánt adatok beszo-gáltatásával közreműködni szíveskedtek; míg néhányan akár túlszerénykedésből, akár egyéb megítélésünk alá nem tartozó indokból visszavonaltságukkal ama sajnálatos hézagoknak lettek okozóivá, melyeket kipótolni egy teljesebb hasonló mű szerkesztőjének lesz feladata. Mi a testületi szellem nemes elvéből, egyházi rendünk iránti kegyeletből azt kész-

séggel megtettük, mi hatalmunkban állt; ám határidőhöz lévén kötve, annak korlátai mellett a hiányok elmaradhatlanokká lőnek. Még is vigasztalást nyújt azon öntudat: hogy paptársaim irodalmi érdemeit feltüntetve, ezzel számokra a közméltánylat és tisztelet dics-koszoruját megörökíteni ügyeztem. In magnis et voluisse sat est.

Az ily törekvés értékét leszállítani kísértőknek Erdingernek legujabban közlött s a sz. pölteni megye papsága Bibliographiáját tartalmazó műve nyomán egy talpra esett vágással felelünk: im ezt egy megye papsága alig 25 év alatt, minden fölhányt obscurus neveltetés mellett, minden hiresztelt elfogultság, tudatlanság s tétlenség mellett, minden ráfogott ügyetlensége mellett ezt művelte; mutasátok elő juristáitok, orvosaitok, más szakbeli férfaitok mit s mennyit állítottak elő az irodalom mezején? Mi mellettök a korral lépést tartva, műveinkkel nyugodt öntudattal foglalhatunk állást.

Vagy tán valaki azt veti föl, hogy a clerus irodalmi működése többnyire csak hit-erkölcsi, csak vallás-egyházi, nevelészeti, történelmi, szépirodalmi, s csak kevésbé vonatkozik reál, mennyiségtani, vagy természettani, ipar s gazdasági tanokra, s ezért a clerus tanultságát egyoldalunak festeni s irodalmi működésének értékét sülyeszteni erőlködik? — Épen abban rejlik a kath. papságnak fő érdeme, hogy jelesen hivatásához és rendeltetéséhez hí: mert hisz ez kötelessége; ezt legjobban illik és kell értenie; miután ebben — pedig a közjóra és üdvösségre legfontosabban — épen tőle vár a közönség biztos irányt és felvilágosításokat, mert ha vak vezetendi a vakot, a Biblia szent szavaiként, mindketten az örvénybe buknak. Vagy a had-tudományban nem a hadvezérektől, a jogtérén nem a jogtudósoktól vagyis szakférfiaktól várjuk-e a szakműveket? Vagy orvostani utasításokat az avatlan kuruzslókra bizzuk-e? — Kétségkívül az a legrendezettebb, legerényesebb s legmiveltebb, tehát legerősebb ország, melyben mindenki helyt áll, s avatlanul idegen mezőn senki sem gáncsoskodik; s hazafiai tisztjét az leg-

helyesebben teljesíti, ki első sorban hivatási kötelmeit lelki-ösmeretes buzgalommal váltja be.

Mind a mellett, hogy főmegyei papságunk, szent hivatásához méltólag mindenek fölött a hivek üdvének előmozdítására szolgáló hit-erkölcstani, bölcsészeti, nevelészeti, tanodai, az életmestere a történelem s ezekkel rokonnemű tudományok mezején ügyekezett nemzetünk művelésére s a közboldogság fölvirágoztatására hatni; még is irodalmi termékei közt oly szakbeli dolgozatokra is akadunk, melyeknek művelése szorosan az ugynevezett világi szakférfiak rendeltetéséhez tartozik p. természettani, nevezetesen botanikai, földrajzi, természettani, polgári jogtani, politikai, művészeti, rézmetszészeti, gazdaszáti, kertészeti, stb.; de mindezek általok oly komolyan s oly solide kezeltetnek, hogy minden lelkes honfi előtt kell hogy kívánatosná legyen: vajha minden hazai írónk Istentől nyert képességét s tollát oly lelki-ösmeretesen, oly hazaszeretettel, oly loyalisan kezelje, mint kath. papságunk; akkor országunk megóvatná ama sok irodalmi gaztól, melyet a destructiv sajtó nemzetünknek nem becületére, hanem gyalázatjára, nem művelésére, hanem elaljasítására, s így nemzeti életünknek nem biztosítására, hanem fájdalom romlására oly buján terjeszt. — Külömben papságunknak sok oldalú irodalmi működéséről tanuskodjék azon táblázat, melyet a tudomásunkra jutott nyomtatványok lajstromából egybe állítottunk, s ezen mű végén áll; ott tisztelt olvasóink számokkal találkozandnak, pedig úgy tartják, hogy a számok nem csalnak.

Elleneink tán egyik-másik írónk csekélyebb működését vetik fel? Az irodalmi működésnek becse nem a mennyiségtől, hanem a milyenségtől függ. A fiatal erők írói pályájok kezdetén, természetesen munkásságuknak csak zsengejével szolgálhattak, idővel kétségkivül ők is jelentékenyebb gyümölcsökkel fognak kedveskedni. Helyes a régiek nézete: „non potest quisquam magnis in rebus excellere, qui non prius excellat in parvis“. — és Xav. sz. Ferencz atya keneteljes véleményét is osztanunk kell: „Qui parvo oneri ferendo non est, multo minus magnum est laturus“ (1. 3. ep. 5.)

Külömben bármi kevés, bármi csekélynek látszassék egyik-másik szerzőnk közleménye, mégis a mennyire valaki rendszer kötelességei teljesítése után fönmaradt szabad idejét annak előállítására szentelé, s ezzel a közjóra czélzólag a haza oltárára áldozatot tett, minden becsülésre méltó. Igaz gyöngyök azok az érdekes koszorúban. Ezernyi-ezeren több szabad idővel, több anyagi erővel rendelkeznek mint a papság, s közjóra parányi fáradságot vagy áldozatot sem ajánlanak fel. — De ezek mellett vannak soraink közt oly tudós egyházi férfiak, kik nagy becsü irodalmi műveikért a koronás Királytól, a tudományos Egyetem tisztos tanácsától, a magy. tudós Akademiától és a tudományok egyéb jeles testületei vagy egyes Mecaenásaitól tiszteletdíjakat és pályakoszorúkat is nyertek, vagy munkáik nyilvános tanintézetekben tankönyvül, mintegy vezérfonálul szolgáltak, ugy más nyelvekre átfordítottak, és melyek felől a tudományos kritika még a külföldi sajtóban is elismerőleg szólott, s az ilyektől ki merné eltagadni, hogy a nemzeti becsületre és közműveltségre áldásosan hatottak? Ha kinek feltűnnék, hogy kiadványaink közt számos tót nyelvű is találkozik, kell hogy számba vegye, miként Hont s Bars vármegyék tótvidékei és Nyitra vármegyének nagy része főmegyénk területéhez tartozván, illik és kell, hogy a nagyszámú tót hívők szellemi táplálékairól főleg azok gondoskodjanak, kiknek szent rendeltetésökhöz tartozik minden hívőt az üdvösséghez vezérelni. A haza minden fiának polgári szabadsága és jólétéről, az egyház pedig az üdvösség utjairól tartozik gondoskodni. — Tisztelet, kinek tisztelet! Méltán ide illeszthetők a Szentírás szavai, hogy: „A jól foglalkozó egyházi szolgák kettős tiszteletre érdemesítettessenek, főképen, kik az igében és tanításban munkálkodnak.“ (Sz. Pál I. Timot. V, 17.)

Midőn szeretett esztergomi érseki megyénknek hú munkásai, azon tudattal, hogy nem szabad visszavonulni s véka alá rejteni a fényt, mely hivatva van világosítani az embereknek, irodalmi működésünk egy negyed századi gyümölcseit e füzetben feltüntetjük, s evvel egy terjedelmesb és kimerítő

XIV

magyar egyházi Bibliographiának is utat törni ügyekezünk ; az önérzet édes nyíltságával lépünk a tisztelt nagy közönség elé, hadd lássa a világ, hogy mi nagy tudományú és apostoli ihletségű Főpásztoraink példája és atyai buzdításai által ösztönöztetve és hivatásunk lángszelleme által lelkesítve a tudományokkal s a közművelődés nemes eszközeivel sokkal többet foglalkozunk, mintsem barátaink hinni s ellenségeink ócsárlólag kétségbe vonni merik. Hadd lássa a világ, hogy az obcurantismus, a tudatlanság vaksága, a hideg közöny a kath. papságnak nem kenyere; hadd lássa, hogy a kath. papságnak miként hivatásszerű szelleme mindenek fölött kitűnik ellenségei iránti nagylelkű türelmében, úgy buzgalma munkásságának nemes gyümölcseiben; hadd lássa, hogy tisztességes egyházi rendünk a közjót és nemzeti becsületet igazán szíven viselve, nem kimél sem fáradságot sem pénzbeli áldozatokat, hogy a lelkeket a tökély azon magaslatához segítse, hol az örök boldogság honol.

Zárszavunk és hő imánk ez: vajha az igazság és szeretetben egyesült egész világ egy szívvel lélekkel ezt óhajtsa és tartsa:

„Dicsőség Istennek a magasságban s békeség a földön a jóakarató embereknek!“

Esztergomban 1873. jan. 1.

Majer István
székesegyházi kanonok.

Főméltóságú

S i m o r J á n o s

UR,

Magyarország herczeg Primása, esztergomi Érsek, hittudor stb.

(Született 1813. aug. 23. fölszenteltetett 1836. okt. 28. volt segédlelkész Pesten; helyett. hittanár és szónok a pesti tud. egyetemenél; plébános Bajnán; hittanár az esztergomi papnöveldében (Presbyteriumban); egyházmegyei hivatalnál titoknok; ezután Bécsben cs. kir. udvari káplán s a sz. Ágostonról nevezett fő-papnevelő intézetben tanulmányi igazgató, majd ministeri tanácsos a vallás-közüoktatási ministeriumban és székesfejérvári kanonok; 1857. febr. 22-én győri megyés Püspökké s 1867. jan. 20-án M. O. Primásává és esztergomi Érsekké neveztetett.)

Irodalmi működése :

Pásztori levelek a győrmegyei papság- és hivekhez latinul és közben magyar nyelven. 10 évi folyam 10 kötetben. Nyomtattatott Győrött 1857—1867.

De sacris Congregationibus Romanis. etc. (Archiv für d. Kath. Kirchenrecht. Von Dr. Fridrich H. Vering. Mainz 1866. 15. Band.)

Több rendbeli egyházi jogi kérdések fölötti tudományos értekezések, a fönt idézett „Archiv“ czimü egyházi jogi szakközlönyben nyilvánítva.

Pásztori levelek és köriratok az esztergomi főmegye papságához és hiveihez (Circulares Litterae Dioecese-

sanae ad Clerum A. D. Strig. dimissae a P. Primate R. H. et A. Eppo Joanne Simor. Strigonii 1867—1872).

Ezek közül kiválólag három terjedelmes mű:

Traditionis de infallibili Romani Pontificis magisterio apud nos testimonia. Strigonii die 8. Sept. 1871.

Monumenta traditionis Catholicae de infallibili magisterio Romani Pontificis. Strigonii die 18. Dec. 1871.

Observationes in ambas constitutiones dogmaticas S. Concilii Vaticani. Strigonii die 15-a Aug. 1872.

(Ezek magyar fordításban is közöltettek).

ALMÁSY ISTVÁN.

(Született 1806. dec. 23. fölszenteltetett 1834. aug. 29. Segédlelkész Esztergomban, lelkész Únyon, plébános Vágselylyén.)

Irod. működése: A vegyes házasságok ügyében. Pest. 1847.

A clerus ügyei. Pest. 1847.

Negyven napi nagybőjt minden vasár- s hétköznapjaira rendelt evangéliumok s imák. Pest. 1849.

Lelki sz. gyakorlatok. Pozsony 1852. Azonkívül számtalan hirlapi czikk, értekezés s ismertetés.

BELLONY SÁNDOR.

(Szül. 1836. sept. 8. fölsz. 1859. febr. 8. Segédlelkész Endrefalván, Selmeczbányán, Esztergomban; majd papnöveldei tanfelügyelő; 1865-től Nagyszomb. szentszéki jegyző.)

Irod. működése: B. Asszonyi egyház leirása. Religio. 1858. — Káromkodás ellen. Pályairat. Tan. lapok. 1859. — Hirlapi levelek.

BLÜMELHUBER FERENCZ, HITTUDOR.

(Szül. 1824. jan. 12. fölsz. 1847. jul. 20. Segédlelkész Dorogon, Budán, Pesten; központi papnöveldei tanfelügyelő; hittanár Esztergomban, sz. széki házasságvédő, zsin. vizsgáló, pápai kamarás.)

Irod. működése: A „Kath. Néplap“ szerkesztője 1851—1855. Czikkek a kath. hirlapok s folyóiratokban. Egyházi régiségek. Uj M. Sion. 1871. 1872.

BODNÁR ZSIGMOND.

(Szül. 1839. febr. 9. fölsz. 1861. jul. 28. Segédlelkész Várbón, Muzslán. Tanár Nagyszombatban, Szegeden, Pesten.)

Irod. működése: Önálló művei: A négy utolsó pápa. Wiseman bib. után. 1862.

Chateaubriand és kora. Pest 1867.

A „Havi szemle“ szerkesztője 1869; irt számtalan cikket, értekezést, bírálatot.

BREZNAY BÉLA, HITTUDOR.

(Szül. 1844. febr. 10. fölsz. 1866. jul. 25. Segédlelkész Esztergomban, tanfelügyelő s helyettes tanár a pesti központi papnöveldeben.)

Irod. működése: Magyar, latin költemények, hirlapi cikkek, értekezések, életrajzok.

BUDAY JÓZSEF.

(Szül. 1813. febr. 19. fölsz. 1836. marc. 26. Segédlelkész Kosztolányban, plébános Köpösdön, nyug. lelkész.)

Irod. működése: Latin költemények, értekezések. Önállóan megjelentek:

Antistes Strigon. sub Consecr. Basilic. Strig. oda saphica celebratus.

Carmen sub Jabileo Sacerdotali Em. Card. Joan. Scitovszky R. Prim.

Ode honor. Illust. Dmni Henr. Szájbély tit. Eppi. decorati.

Carmen honoribus Exc. D. Jos. Lonovics AEppi. Coloc.

Ode hon. Cels. D. Pr. Pr. R. Joan. Simor ceu install. AEpp. Strig.

Specimen venerationis pl. t. D. Eppo. NVarad. qua install. Praes. obl.

Ode hon. pl. t. D. Eppi. act. MVarad. dum Cons. R. A. int. feret dicata.

Carmen p. Secund. V. A. D. Jos. Köntös.

Betrachtungen über die zeitliche Herrschaft des Papstes.

† **CHERRIER MIKLÓS.**

(Szül. 1790, jan. 8. fölsz. 1813. Segédlelkész Zsombolyán.
Tanár, tanodai főigazgató, pozsonyi kanonok.)

Irod. működése: Magyar egyház története. Pest
1856.

Enchiridion Juris eccl. sat. Pest. 1848.

Egyházi jog. Nagyszombat. 1843.

A jó és czélszerű nevelés kellékei. Pozsony 1846.
Számítalan hirlapi czikk és értekezés.

CONCILIA EMIL.

(BÉKESY MILÓS.)

(Szül. 1847. máj. 3. fölsz. 1870. aug. 2. Segédlelkész Nagy-
maroson, Esztergom, Vadkertén, a hgprimás udv. káplánja.)

Irod. működése: Az egyházi szónoklatról. Uj M. Si-
on 1872. Költemények, bírálatok, ismertetések, hirlapi levelek.

CSÁKA KÁROLY.

(Szül. 1842. oct. 22. fölsz. 1866. jul. 25. Lelkész Lipótvá-
rott, tanár N. Szombatban.)

Irod. működése: Vancha első m. bibornok. Esztergomi
ujság 1864.

Történelmi értekezések, czikkek, levelek. Mikép lehet
sikeresebben minden megyében a lelkipászto-
rok segítségére, a népmissiók tartására sat. Pályamü.
1864. Rel. A dalék Esztergom XIII. századi hely-
irata s földrajzához. M. Sion. 1867. A pápák befo-
lyása hazánkra az Árpádok alatt. Rel. 1871. A
magyar Ximenes Benjaminja. Progr. 187 $\frac{1}{2}$. Nagy-
szombat.

CSELKA NÁNDOR.

(Szül. 1834. jul. 10-én. fölsz. 1857 jul. 27. Káplán Pesten.
1872. pápai kamarás.)

Irod. működése: 1867—9. Társulati Értesítő segéd-
1*

szerkesztője. 1869—1872 Religio folyóirat szerkesztője. 1872. Kath. kérdések — szerkesztője.

CSERGEŐ FLÓRIS.

(Szül. 1823. febr. 18. fölsz. 1847. jul. 20. Segédlelkész Ürmény s Nagylévárdon; tornóczyi majd ürményi plébános.)

Irod. működése, Scitovszky J. hg. prim. bib. arany-miséjére. Üdvözlő költ. Vörösmarty Mihály emlékére. Alk. költ. Vágmellék leírása. Továbbá nyelv-tani cikkek, bírálatok, számos vegyes tart. költemények, értekezések folyóiratokban.

CSULEN MÁRTON.

(Szül. 1823. máj. 31. fölsz. 1848. dec. 12. Segédlelkész Majthényban s Nagylévárdon. Gymnasiumi tanár Besztercebányán, Lőcsén, Znióvárallyán. Szatm. megy. sz. széki ülnök.)

Irod. működése: Počtoveda čili arithmetica pro I. II. gymnas. tridu. 1854. Értekezések, ismertetések, hirlapi levelek tót nyelven.

CZIBULKA NÁNDOR.

(Szül. 1840. febr. 27. fölsz. 1862. jul. 27. Tanár, tanulm. felügyelő Pozsonyban. sz. Imréről cz. papn. ugyanaz az esztergomi papnövelde. Lelkiigazgató a központi papnöveldeben, zsinati vizsgáló.)

Irod. működése: Értekezések és bírálatok magyar és német nyelven. „Angelo Mai.“ Wiener Kirchenzeitung. 1864. „Dr. Alois Müller wider Angelo Mai und?“ Wien. Kirchz. 1864.

„Salvianus.“ „Paschasius Radbertus.“ und „Fürst Gagarin. Das Dogma v. d. unbefleckten Empfängniss.“ — Bírálatok — in der Wiener Literatur-Zeitung. 1864. „Bernardini Takács Carmina selecta.“ — Bírálat. Magyar. Sion 1866.

„Archiv f. d. kath. Kirchenrecht.“ Uj M. Sion 1870.

- „Honorius s az erdélyi egyházi s iskolai hetilap“ Religio. 1870.
- „Die Rechte des Clerus u. das neue Wehrgesetz in Ungarn.“ Archiv für d. kath. Kirchenrecht. 1870.
- „Ungarische Staatskirchengesetze“ v. Jahre 1868. Archiv. 1870.

DANKÓ JÓZSEF, HITTUDOR.

- (Szül. 1829. jan. 26. fölsz. 1852. jan. 27. Tanfelügyelő Bécsben a Pázmáneumban. Tanár a bécsi egyetemen. Zsinati vizsgáló. Cs. k. udvari káplán. Augustineum főnöke. Mindkét római tudós társaság tagja, oktatásügyi tanácsos. A bécsi egyet. hitt. kar dékánja. Pápai kamarás. Esztergomi kanonok, papn. kormányzó, bélakuti apát.)
- Irod. működése: Önállóan megj. művei: *Symbolae ad illustrandum Jonam. Dissertatio inauguralis.* 1854.
- Historia revelationis div. vet. Testamenti.* Viennae 1862.
- Constitutiones Synodales almae eccl. Strig. A. D. MCCCCL. Viennae.*
- Historia revelationis div. Novi Testamenti. II. ut supra.* 1867.
- De sacra scriptura eiusque Interpretatione commentarius.* III. 1867.
- Collationes de quindecim virtutibus glorios. Virg. Mariae.* 1868.
- Joannes Sylvester Pannonius (Erdősi) Professor der hebräischen Sprache an der Wiener Universität, Leben, Schriften und Bekennntniss.* Wien. 1871.
- Triplex corona divi Josephi. Strigonii.* 1871.
- Dobyaschoffsky Ferencz Tollrajz Esztergom.* 1872.
- Katholikus Lelki Kalauz, vagyis útmutatás keresztény életmódra.* Bécs. 1866.
- Czimtelen jegyzetek. az Uj. M. Sionban.*
- Hofbauer Kelemen Mária. Hagiographiai vázlat. Esztergom.* 1865.

- Magyar szertartási régiségek. Esztergom. 1872.
 Antirenaniana. Religio. 1864.
 A husvét-i isteni szolgálat a régi magyar egyházban. Esztergom, 1872.
 Esketési beszéd. Esztergom. 1842.
 Győrmegyei Sabariai vagyis pannonhalmi sz. Márton toursi sz. Mártonnak születéshelye Esztergom. 1868. Számtalan értekezés, czikk, ismertetés magy. ném. s lat. nyelven, különféle folyóiratokban.

DÉRY MIHÁLY.

(Szül. 1809. sept. 1. fölsz. 1833. sept. 11. Segédlelkész Komáromban, Budán, Pesten, lelkész sz. Rókus kórházban u. o.)

Irod. működése: Számos egyházi értekezés, beszéd. Önálló művei:

Lehet-e a vegyes házasságoktól a beszentelést törvényesen megtagadni vagy reversalist elfogadni. Buda. 1840.

Országos nemes ember-e a magyar alrendű pap? Pest. 1842.

DULÁNSZKY NÁNDOR, HITTUDOR.

(Szül. 1829. oct. 15. fölsz. 1853 aug. 7. Segédlelkész Ó-Budán. Tanfelügyelő a központi papnöveldeben. Pesti egyetemi tanár. Vall. közokt. minist. oszt. tanácsos.)

Irod. működése: A „Religio“ segédszerkesztője 1868-69. A ágazatos hittan. lat. nyelv. Czikkek, értekezések, ismertetések, akad. beszédek.

ÉBEN MIHÁLY, HITTUDOR.

(Szül. 1842. sept. 18. fölsz. 1868 jun. 6. Segédlelkész Muzslán, Esztergomban. Tanfelügyelő az eszterg. papnöveldeben, tanár.)

Irod. működése: Zsinati határozatok. 1871. Czikkek, értekezések, levelek. Az eszt. m. Directorium szerkesztője.

FÁBIÁN JÁNOS.

(Szül. 1832. jan. 26. fölsz. 1855. marc. 14. Segédlelkész. Tanfelügyelő s lelkiigazgató az eszt. papnöveldeben. Alsószemerédi plébános.)

Irod. működése: Önálló művei: Gróf Nádasdy P. Ferencz. kalocsai érsek életrajza.

Első vagyis N. sz. Gergely pápa Lelkipásztorkodási könyve. Koszorúzott pályamű.

Felelet egy tizenegy éves levélre.

A vatikáni zsinat sz. beszédekben. Továbbá: Lippay Gy. eszt. érsek életrajza.

A Jézus társasága kül. tekint. hazánkra. Kalászok a m. egyh. tört. mezején.

A sz. mise áldozat. A sz. irás a világiak kezében. Haeresis és Schisma. Házasság vagy csak párosodás. Egy ifju levelei édesanyjához. A cselédek védszentje. Kath Néplap. Sz. Ágoston. Sz. Gergely. Kopácsy József életrajza. Ifj. Plutarch Alsószemeréd, Visk. Gyerk, Pereszlény, Egegh, T. Zsemer, Börzsöny pléb. története. M. Sion. Egy fontos tanóra. A szepl. fog. Sz. Mária. Népnövel. közl. Két testvér. Beszély. István b. naptárában. A magy. egyh. mint népnevelő. Tan. Lap. Czikkek, értekezések, életrajzok, ismertetések, s számtalan sz. beszéd.

FARKAS SÁNDOR.

(Szül. 1842. jan. 7. fölsz. 1865. jul. 23 Segédlelkész, nevelő gróf Smideghnél, hitelemző s lelkiigazgató az eszt. sz. Vinczéről nev. nőzárdában.)

Irod. működése: Önálló művei: Hitelemző kérdések 1871. Hitelemző tanítások a kath. népisk. számára. 1872. számtalan sz. beszéd, hirlapi cikk, értekezés.

FEHÉRVÁRY FERENCZ.

(Szül. 1842 jan. 12. fölsz. 1865. marc. 8. Segédlelkész Nyergesujfalun, Udvardon.)

Irod. működése: Önálló műve: Dávid házának nagy ivadéka. ford. Továbbá: Az egyház befolyása a művészetekre. Istv. bácsi. napt. Emlékversezet az eszt. új papn. fölsz. alkalmával. Oláh Miklós álma. Hg. Scitovszky prim. bib. 80-ik szül. napjára. Politikai cikkek, értekezések, levelek.

FORGÁCH ÁGOST GRÓF.

(Szül. 1813. apr. 22. fölsz. 1836. jul. 28. Plébános Visken. Kanonok Pozsonyban, Esztergomban, cz. sebenicói püspök, máltai lovag s Esztergommegye főispánja.)

Irod. működése: Számptalan politikai, megyei s országgyűlési beszéd, valamint egyházi szónoklatok.

Önállóan megj. Észrevételek a megyék átalakítása körül. Pest. 1868.

Egyházi beszéd, Palugyai I. nyitrai püsp. félszázad. ünnepeén. Eszt. 1854.

FRANKL VILMOS, BÖTCSÉSZETTUDOR.

(Szül. 1843. febr. 27. fölsz. 1865. jul. 23. Tanár az esztergomi papnöveldeben, magy. akad. tag, u. o. osztálytitkár, a m. Encyclopaedia szerkesztője.)

Irod. működése: Önálló művei: A magyar nemzet műveltség-i állásának vázlata az első fejedelmek korában. 1861.

A nádori és országbirói hivatal eredete és kifejlődése. 1863.

Magyarország Történelme. 1863. 1864. 1865.

A magyar főpapok a tridenti zsinaton. 1865.

Pázmány Péter és kora. I. kötet 1868. II. kötet 1870. III. kötet 1872.

A magyar nemzet történelme. 1872. I. kötet.

Henckel János, Mária királyné udvari papja. 1872.

Pázmány Péter levelezései. I. kötet. 1872.

Tudományos értekezések. A magyar országgyűlések szervezete. „Id. Tanuja“ 1861.

A magyar nemzet bevándorlásának története. Magy. Tud. Értekez. 1862. A bécsi békekötés 1606-ban.

Győri füzetek. 1865. Gentilis bibornok Magyarországon. Csal. könyvt. 1867. Adalékok Fehéregyház történetéhez. M. Sion 1863. Pázmány Péter túróczi prépostsága. U. O. 1864. Az esztergomi érsekek primási, szül. követi és főkorlátnoki jogai. U. O. 1865. Pázmány Péter spanyol évdija. U. O. 1869. Pázmány Péter gazdasági viszonyai. U. O. 1869. Főadataink. Uj M. Sion. 1870. Külföldi kath. állapotok szemléje. A vallásügyi törvényjavaslat. Vallási állapotok Éjszak-Amerikában. A magyar király követe a trienti zsinaton. A szerb congressus egyház autonomiai tevékenysége. V. Sixtus pápa. (U. O.) Tájékoztató. 1871. A magyarországi kath. alapok ismertetése. A magyarországi kath. egyház önkormányzati szervezete. A magyar főpapság és a nemzeti politika. Ipolyi Arnold képgyűjteménye. Uj M. Sion. Az egyházi javak saecularisátója Franciaországban. Kath. állapotok Svajcban. Pázmány Péter diplomatai küldetése Rómába. Helyzetünk. Uj M. Sion 1872. A kath. alapok a törvényhozás előtt. Az első magyar papnövelde. Pázmány Péter egy ismeretlen munkája. Tanulmányaim a spanyol állami levéltárban Századok. 1869. Az eperjesi béke. 1633. Századok 1870. Adalékok az 1514-iki pórlázadás történetéhez. Századok. 1872.

GALAMBOS KÁLMÁN.

(Sziil. 1834. oct. 1. fölsz. 1857. oct. 29. Nagyszombati érs. gym. tanár, papnöv. lelkiigazgató Esztergomban, plébános Nagysúron.)

Irod. működése: Önálló művei: *A castiglionei angyal*. Nagyszombat. 1861.

A növendékpapok és fiatal áldozárok kalauza. 1861.

Folyóirati czikkek:

A szent Háromság és az emberi ész. Mária hava. *Szent Kálmán, vértanu*. *Kapisztranoi sz. János*.

Vianney János-Mária, ars-i plébános. Kath. missiók. A káté és bibliai történetek. Lelkipásztorsági élelmények. A XIX század homályos foltjai. Páris romjainál. A sajtószabadság hazánkban. A vallásos hajlam és corolláriumai.

GERLACH FERENCZ HIT-BÖLCSESZET S EGYHÁZI JOGTUDOR.

(Szül. 1827. ben febr. 6. fölsz. 1850. nov. 17. Segédlelkész, tanfelügy. a közp. papnöv. nevelő, plébános.)

Irod. működése: Sarkalatos dogmáink nyomai az ősrégi hagyományokban. Religio. 1864. A rom. pápák az emberi nem legnagyobb jótévői. Kath. Néplap. Néhány jellemvonás IX Pius pápa életéből. u. o. Birálatok, ismertetések.

GERLEY JÁNOS.

(Szül. 1847. febr. 17. fölsz. 1871. Segédlelk. Ujvároskán, Nagytapolcsányban, Ipótvári lelkész.)

Irod. működése: A vallási rajongókról. Uj M. Sion. A sz. irási képlettes, allegoricus, parabolicus beszédmódról. Pályanyertes mű. Hirlapiczikkek, értekezések.

GRÆFFEL JÁNOS.

(Szül. 1833. aug. 6. fölsz. 1856. sept. 15. Segédlelkész, tanár Nagyszombatban.)

Irod. működése: Önálló művei: Adjutorium nostrum in Nomine Dom. Imakönyv 1858.

A sasvári háromszázados nagy bucsujárat. 1865. Birálatok, értekezések.

A „popule meus“ kifejezés helyességéről a klasszikusok nyomán. Tan. Lapok.

A phil. tankönyvek czélsz. szerk. tervezete.

GRUNDL IGNÁCZ.

(Szül. 1813. jul. 31. fölsz. 1836. aug. 2. Nevelő, plébános Doroghon.)

Irod. működése: Berg Pilis bei Granin Ungarn 1863. Österreichische Botanische Zeitschrift.

Botanische Mittheilungen aus Ungarn u. o. 1868.

Zur Flora von Ungarn u. o. 1868.

HATALA MÁRTON BÖLCSESZETTUDOR.

(Szül. 1821. nov. 4. fölsz. 1848. dec. 12. A prágai egyetem bölcsezetkarában tanár, II. oszt. sz. Anna rend lovagja.)

Irod. működése: Számatalan bölcészeti, nyelvészeti czikk, értekezés. Önálló műve: Gramatica linguae Slovenicae. Selmeč. 1850.

HATALA PÉTER HITTUDOR.

(Szül. 1832 febr. 17. fölsz. 1855. marc. 14. Missionárius Palaestinában, tanár az eszt. papnöveldeben, a pesti egyetemen; 1873. tanévben a pesti m. k. egyetem v. Rectora.)

Irod. működése: Vezérlapok a sz. földre Pest. 1857 Számatalan tört. értekezés, vezércikk, geographiai ismertetés, bírálat, sat. Az Egyházi Lapok, Szabad Egyház, s Szabad Sajtó szerkesztője.

HAVLIČEK VINCZE.

(Szül. 1845. apr. 26. fölsz. 1869. jul. 25. Segédlelkész Komjaton, a „Slov. Sion“ szerkesztője.

Irod. működése: Slovenský Sion Egyh. beszédvár. I. II. III. évfoly. Sobášna polkola, ináč civilne manželtvo. Lacordaireové posvátné reči. Zlatnica. Beszély. Pane ratuj nás hynieme. Silvio Pellico. 1871.

† **HORVÁTH ENDRE.**

(Szül. 1816. † 1871. érd. izsai lelkész.)

Irod. működése. Önálló művei: A jó pásztor. Nagyböjti beszédek.

Irányzatok a kath. Autonomia ügyében. 1870.

Nagy böjti beszédek.

Sz. beszéd Béla püsp. ünnepére.

BÁRÓ HORNIG KÁROLY HITTUDOR.

(Szül. 1840. aug. 10. fölsz. 1862. dec. 10. Tanfelügyelő s helyettes hittanár a központi papnöveldeben Pesten.)

Irod. működése: A vegyes házasságokról. M. Állam. 1872. Számatalan értekezés, cikkek s bírálat. 1873. A „Religio“ szerkesztője.

JEDLICSKA PÁL.

(Szül. 1840. jan. 14. fölsz. 1866. jul. 25. Segédlelkész Csesztén, Budán, plébános Istvánfalván.)

Irod. működése: Csejte történeti emlékei. Magy. Sion. 1866. A vágujhelyi prépostság története. M. Sion. 1867. Vöröskő várának története. M. Sion. 1868. A pozs. megy. sz. györgyi egyház leírása. M. Sion. 1869. Kalászat a vöröskői levéltárból. Századok. 1869. Kirándulás a Vág völgybe. Idők Tan. 1856. Oláh Miklós eszt. érsek és prim. életrajza. István b. napt. 1865. Az esztergomi érsek befolyása a köznevelés s hazai művelődésre Ist. b. 1869. Hunyady János Magy. orsz. korm. életrajza. Ist. b. 1871. Nagy Lajos magy. k. vall. buzgalma. Isvt. b. 1868.

Eszmetöredék a magyar nevelés s magyar szellemről. Magy. állam. 1869. Védhető-e a jelenlegi, nemzetiségi politika? Magyar Állam 1871. A vallástalan sajtó emelkedésének okai. M. Állam. 1871. A jövő or-

szágyülés s katolikus érdekeink. M. Állam. 1871. A zsidó emancipáció egyik ferde magyarázata. M. Állam 1872. A munkaerő s népesedés. M. Állam. 1872. Néhány szó népünk művelődéséhez. Istv. b. 1872. Az oktatás ügye Belgiumban. Kath. Közlöny. 1868. Előbb katolikus aztán hazafi. M. Állam. 1872. Vöröskő várának régiségi mügyűjteménye. Arch. Értesítő. 1872. Indítvány régiségeink s múkincseink érdekében. Arch. Értesítő. 1871. Két hét a pusztában. Id. Tan. 1866. Tudósítás azon kath. gyarmatokról, melyeket Gallitzin Dömötör Ágoston herceg pensylvániai hitküldér az egyesült államokban alapított. Rel. 1866. Tudósítás egy beteg leány csodás meggyógyulásáról. Kath. Népl. 1865.

KISFALUDY ZSIGMOND.

(Szül. 1837. jul. 18. fölsz. 1861. jul. 28. Segédlelkész Somorján, Dunaszerdahelyt; illésházi plébános.)

Irod. működése: Urnapja. Kath. Népl. 1863. Milton életrajza. Szépir. Közlöny. Maróthi vértanuk. Tört. kép. Borics. Tört. besz. Magy. Népl. Adatok a paulánusok magyarhoni történetéhez. M. Sion. Adalék Beythe életrajzához. Id. Tan. Birálatok, ismertetések, tolyóirati, hirlapi cikkek. Önálló müve: Az alázatosság hónapja. Esztergom. 1862.

† KLEZSÓ JÓZSEF.

(Szül. 1825. fölsz. 1848. Segédlelkész Pesten, tanulmányfelügyelő a közp. papnöveldeben u. o. Meghalt Pesten 1858.)

Irod. működése: Irt számtalan értekezést, vezérczikket; „Családi Lapok“ szerkesztője 1852—1858.

KLIMSTEIN JÓZSEF.

(KŐHALMI.)

(Szül. 1843. febr. 14. fölsz. 1866. jul. 25. Segédlelkész Nagymaroson, Esztergomban, tanár Nagyszombatban.)

Irod. működése: XIV. Benedek. Tanulm. Id. Tan. 1865. Politikai eszmék ker. szempontból. P. Hirn. 1867. Számptalan cikkek, értekezések. Önálló művei: Udalrik pápai zuáv. Reg. Esztergom 1868. Árpádházi sz. Erzsébet élete. 1866. Az egyház a szabadság légkörében. Esztergom 1869. A divatos nevelés és következményei. Esztergom 1870. Az István bácsi naptár szerkesztője 1871—1873.

KMÉT ANDRÁS.

(Szül. 1841. nov. 19. fölsz. 1865. marc. 8-án. Segédlelkész Szenográdon, plébános Kormoson.)

Irod. működése: Történeti értekezések, cikkek, ismertetések s sz. beszédek tót nyelven.

KNAUZ NÁNDOR.

(Szül. 1831. oct. 15. fölsz. 1854. dec. 7. Segédlelkész Pozsonyban, m. akad. tag, kápt. könyvtárnok, eszterg. kanonok.)

Irod. működése: Számptalan elbeszélés, értekezés, ismertetés. Chronicon Hungarorum Posoniense. U. M. Muzeum. 1856. Boldog Cháky Móriczról. Religio. 1856. A „M. Tudományos Értekező“ szerkesztője 1862. A Magyar Sion szerkesztője 1863—1870. Sajtó alatt: Monumenta Ecclesiae Strigoniensis.

KRIEGLER JÓZSEF.

(Szül. 1825. nov. 17. fölsz. 1848. dec. 12. Segédlelkész Budán, Pesten, tanár, az elemi tanodák igazgatója, apát, esperplébános Tardoskedden.)

Irod. működése: A „Cath. Christ“ volt szerkesztője. Számos hirlapi cikk, értekezések s ünnepi beszédek.

KONDVICKA JÓZSEF.

(Szül. 1834. marc. 6. fölsz. 1856. jul. 27. Segédlelkész N. Öveden, Kürthön, Udvardon, plébános Füzesgyarmaton.)

Irod. működése: Folyóirati értekezések, cikkek s hirlapi levelek.

KUBRICZKY ANDRÁS.

(Szül. 1819. febr. 21. fölsz. 1843. jul. 15. Segédlelkész Nagysúron, Cseklészen, esperesblébános Taksonyban, zsinati vizsgáló, autonom. képviselő.)

Irod. működése: Batthyányi Ignác erd. püsp. életrajza. Pest. Nézetek a m. egyházi irod. emelése körül. Relig. Nev. 1847. Gyermekneveldek. u. o. 1850. A pozsonyi kath. iskolák ügyében. Rel. A ker. nő társadalmi állásának méltatása. Csal. Lap. 1853. A katholicismus elleni támadások legújabb csellogásai. Id. Tan. 1866. A népnevelési egyletek kath. szellemben. Id. Tan. 1868. Számos cikkek, értekezések, sz. beszédek. Önállóan megjelent: A való világ kath. egyetem. Pest. Danielik Eml. könyvében.

KUDLIK N. JÁNOS.

(Szül. 1842. máj. 19. fölsz. 1866. jul. 25. Segédlelkész B. Gyarmaton, tanár az eszt. tan. képezdében.)

Irod. működése: Melyik iskolamester követi leginkább az isteni mestert. Pályamü. Az orgona története. Számos cikk. értekezés, levél. Önálló művei: Assisi sz. Ferencz élete. Chauvin után. Bibliai régiségtan. I—XI.

LAKNER ISTVÁN.

(Szül. 1821. aug. 16. fölsz. 1842. jul. 23. Karkáplán Nagyszombatban, Esztergomban, plébános Vámosmikolán.

Irod. működése: folyóirati cikkek, értekezések, hirlapi levelek.

LACHMANN TÓDOR.

(Szül. 1839. nov. 5. fölsz. 1866. febr. 25. Segédlelkész Búr sz. Miklóson.)

Irod. működése: *Önálló művei: Katolický Spevníček. V Skalici 1871.*

Nápevy ku Katolickému Spevníčku. Velká Revúca. — Včelárstvo, Ovocinárstvo, Hodbarníctvo, Nauka v právach a povinnostách občanských. V Školníku. — Jedonásti kázni v kazateľskom časopise: „Slovenský Sion“ uverejnených.

Cirkevno literárna škola na semeništi Ostrihomskom. „Cyrill a Method“ časopis cirkevný. Ročník XV. 1865. Bir-movka v bazilike Ostrihomskej; V tomže časopise. O primiciách. Tamže. Poslednia spoved starého Jakuba. Rozprávka vo „Vojtechu.“ 1865. Večernia uávštevka. Tamže. Kde núdza najvätsia, tam pomoc najbližšia. Tamže. Poučné. výstražné a zábavné kúsky. Vojtech 1866.

† **LÁNYI KÁROLY BÖLCSÉSZETTUDOR.**

(Szül. 1812. dec. 18. fölsz. 1837. oct. 26. Segédlelkész Máriavölgyben, magyar akad. lev. tag, tanár, plébános Egbel-len, † 1859. máj. 23.)

Irod. működése: *A magyar föld egyháztörténete. Pályamü. Pozsony. 1844.*

Magyarok háznépe. Pályamü 1843. Pest.

A magyar nemzet története. Pozsony. 1845.

Magyar kath. clerus érdemei. u. o. 1848.

Kisebb tört. értekezései: Nagy Lajos és Hunyadi Mátyás védelmeztetések a nemzeti nyelv ügyében. 1815. Verböczy István emlékezete. 1829. Magyarország gyökeres régi nemzetségeiről. 1820. A bold. Szűz Máriavölgyi csodaképenek eredete. A ker. kath. hittanitmány. Weinkopf után. A gáyszalak. A magy. alsótáblai clerus szavazatjogának története. 1847. Török uralkodás Magyarföldön. 1847. Szkyth rokonságok és történetek. 1847. Vázlatok a magyarországi bibornokok történetéhez. Religio. 1853. sat.

LASSÚ LAJOS HITTUDOR.

(Szül. 1834. oct. 15. fölsz. 1857. oct. 20. Tanár Nagyszombatban, Pozsonyban, plébános Nagysúron.)

Irod. működése: Hirlapi czikkek, értekezések, költemények.
Önálló műve: *Nefelejtsék* Pozsony 1862.

LAUKÓ MIHÁLY.

(Szül. 1832. sept. 15. fölsz. 1860. jul. 29. Segédlelkész, plébános Csábrágon.)

Irod. működése: *Cestová Poduška*. Beszély Cyrill. Meth. 1861. *Missonár*. Beszély. u. o. 1862.

Janik. *Bohaprázný Jazdec*. költ. Számos czik, hirlapi levél.

Önálló művei: *Zas nubenci*. I *promessi sposi* fordítása tót nyelven.

LULICSEK IZIDOR.

(Szül. 1835. febr. 26. fölsz. 1857. aug. 29. Segédlelkész Nádason, Komáromban, plébános Bessén.)

Irod. működése: Számatalan czikk, értekezés, tudósítás, ismertetés s hirlapi levél.

MAJER ISTVÁN.

(Szül. 1813. aug. 15. fölsz. 1836. aug. 29. Nevelő. Segédlelkész Muzslán, Esztergomban. Képezdei tanár u. o. Egyetemi rk. tanár Pesten. Pestvárosi e. iskolák igazgatója. Plébános Kürthön. Esztergomi apát-kanonok, vaskoronarend lovagja.)

Irod. működése. I. Vallásos művek. Önálló művei: *Magyar szent képek*, sajátkezüleg rézbe metszve és önköltségén kiadva 1839—1845.

Népszerű egyházi beszédek. I kötet Budán 1849. II. kötet Pesten 1858.

A szent keresztút. 16 szinezett képpel. Pest 1858.

Udvardi kálvária-könyv. Pest. 1860.

Imák sebestült harcosok vizsgatására. Esztergomban 1849 és 1868.

II. Neveléstudietiek: Népinevelés-tan (Paedagogia). Budán 1844.

Ugyanezen munka Czaban András által tótnyelvre fordítva. Buda 1847.

A magyar képezdek reformja. A magyar közoktatási ministeriumhoz intézett emlékkönyv. Esztergomban 1848.

Mikép intéztessék a papnövendékek képeztetése, hogy korszerűleg rendezett néptanodákban mint hitelemzők és igazgatók sikeresen működhessenek. Pályakoszorúzott mű. Pest 1859.

Milyen legyen a néptanító? Tanítótanácskozmányi értekezés. Buda 1858.

A néptanodai jóírás, szépirás és helyesírás tanításáról az életre. Tanítótanácskozmányi értekezés, Pest 1861.

A szemléleti tanmód az első oktatásnál. Tanítótanácskozmányi értekezés Pest. 1860.

Liturgika, mesterképezdei tankönyv. Pályakoszorúzott mű. Buda 1847.

ABC és olvasókönyv. Bécsben 1853.

Szindarabok ifjuság számára. Pest 1846.

Szívmevelő beszélgetések mindkét nemű ifjuság számára. Pest 1855.

A pesti első Bölcsőde megalakítása és ismertetése. Pest 1852.

A pesti fő- és elemi iskolák ismertetése 1851—1856.

Pestvárosi Josephinum árvaház ismertetés. Pest 1853.

Elnöki beszédek az esztergomi kisdédóvodában.

Esztergom 1868, 1869, 1870, 1871, 1872, 1873. (Szerzőtől ezeken kívül sok más egyházi beszéd és értekezés, úgy neveléstudeti értekezés folyó iratokban s a napisajtó útján közöltetett; úgy a pesti „javított tanoda-irkák“, „tanodai névlajstromok“ a pesti elemi iskolák számára. Nemkülönben néhány ne-

velészeti dolgozata, p. o. „Paedagogia sublimior“ (a felsőbb nevelészet elemei latin nyelven) egyetemi föl-olvasásokra; és „A tapintatos elemi-tanító.“ „Utasítások a pesti elemi iskolák, vasár-napi iskolák, ugy az árvaház számára“ stb. stb. kéziratban vannak).

III. Népiratok: Egészségtan nép számára. Két kiadás. Esztergomban és Budán 1847.

A jó házigazda. Nép számára életszabályul 1848. Második kiadás az esztergomi irodalmi-egylet által 1869.

A rézmetszészet műtana. Fölolvastatott a természet-vizsgálók gyűlésén Sopronban. Buda 1847.

Kath. Néplap szerk. Pest 1850.

Aranytanácsok vándorló mesterlegények számára. Pest 1852.

Aranytanácsok nőcselédék számára. Pest 1856.

Aranytanácsok férficselédék számára. Pest 1860.

Aranytanácsok veszedelmekben. Falitábla. Pest 1856.

Ügyes Mari, kis konyhakertészné. Pesten 1863.

Ugyanaz második kiadás, Pesten 1871.

István bácsi a boldog családátya és okos gazda. (Képekkel). Pesten 1854.

A regélő István bácsi. Mulatva-oktató családkönyv a nép számára (képekkel) Pest 1857.

István bácsi naptára, vagyis családok házigazdák, gazdasszonyok, népnevelők, helységelöljárók, iparosok és földmiveseknek való évkönyv. (Képekkel). Kiadatott Pesten 1856—1870. 15 évi folyam.

Képes ujság. István bácsi terve szerint s mint főmunkatársnak, főbefolyása és közreműködése mellett kiadva Pesten 1865.

Az esztergomi Jótékonysági-egylet alapszabályai és elnöki beszédek 1869-től 1872-ig.

És több más röpirv; értekezések a Tudományos gyűjteményben; Jelenkor, Pesti napló (Császár Fer. alatt) Honművész, Vasárnapi ujság, Religio, Tanodai lapok s

egyéb folyóiratokban és lapokban, és számtalan hírlapi cikk.

MARCZELL ÁKOS.

(Szül. 1813. marc. 17. fölsz. 1837 oct. 26. Segédlelkész, karkáplán Esztergomban, plébános Kőhidgyarmaton.

Irod. működése: Több cikk, értekezés, tudósítás. Önállóan megjelent: Vezérfonál. Lelkészek számára a meghiteltetés előtt az esküről adandó tanításban. Koszor. pályamű. Esztergom 1845.

MARKUSZ GYULA.

(Szül. 1825. sept. 7. fölsz. 1849 marc. 21. Segédlelkész Pesten; szentszéki jegyző, érseki titkár Esztergomban.)

Irod. működése: Egyházi, szépirodalmi értekezések, utleírások, elbeszélések, jellemrajzok. A külföldi szemle írója. Religio 1855.

MASZLAGHY FERENCZ.

(Szül. 1839. nov. 24. fölsz. 1864. jul. 26. Segédlelkész Karancsághon, Muzslán. Nevelő, jogakad. hitszónok Pozsonyban. Tanár az eszterg. érseki papnöveldeben.)

Irod. működése: A gyűrű és olvasó. Elbesz. Kath. népl. 1861. Későbánát. Elbesz. H. Div. 1861. Nevezetes festők életéből. XXXVIII. Beszély. Két köny. Elbesz. H. Fut. 1863. Úr a kath. sajtóban. Pesti Hirn. 1866. Egy napi kérdéshez. u. o. 1867. Az ógörög festészet. Képzőművész. 1864. Kalászatok a műtörténelem mezején. Magy. s a Nagyv. 1865. Az iskolák. u. o. 1865. A nevetségéről. Aesth. ért. Föv. Lap. 1867. Winckelmann a műtörténelem. Képm. 1864. Schoorel János és kora. u. o. 1864. A népiesről. Pályamű. Dicsérd az Urat. Besz. Kath. népl. Az egyházi szónoklathoz. A karancssági pleb. története. U. M. Sion. 1872. Morál a szépirodalomban. Kath. közl. 1872. Az eszt. főképtalan

okmányai. u. o. A papi sz. gyakorlatok Esztergomban. u. o. Helyzetünk s kötelmeink. U. M. Sion. 1872. Sion papjai ébredjete! Kath. közl. 1872. A hittan a közélettanodában. u. o. A prostitutióról. u. o. A művész s szerzetes. U. M. Sion. Művészet az egyházban VII. cikk. Kath. közl. 1872. Ezeken kívül számtalan beszély, költemény, bírálat, ismertetés. Önálló műve: Schweizi képek. Esztergom 1872.

MATEJKA JÓZSEF.

(Szül. 1804. marc. 3. fölsz. 1829. dec. 21. Plébános Egbell.)

Irod. működése: Önálló művei: Mária Zarándoka. Sasvári kegyelemkép eredete 1843 és 1864.

Der Marianische Pilger 1843.

Pútnik Mariánsky 1843. 1864.

Memoria Conserationis magnificae Ecclesiae Opidi Egbell 1859.

Památka posvicaňá Biskupského slavneho chrámu Meštečka Egbell 1859.

Povolání k Slavnosti Swatej Missú 1859.

Memoria Mariani Insaeculari Jubilaei BMV. Sassiniensi. 1864.

Cesta putnika Marianskeho -- Radlinsky 1864.

Colloquia quotidiana quatuor Lingvis 1867.

Krátky Dejepis Cirkwe, Kresťansko Katolickej 1850.

† MÉSZÁROS IMRE.

(Szül. 1811. fölsz. 1834. Segédlelkész, tanár Nagyszombatban, sz. széki jegyző Esztergomban, esperesplébános Vadkerten, m. akademia lev. tagja, esztergomi kanonok és a bécsi Pázmáneum kormányzója, † 1865. sept. 25.)

Irod. működése: Önálló művei Egyházi beszéd N. Szombat kir. v. hatszázados ünnepére. Pozsony. 1838.

Keresztelés s a ker. házások megáldásakori rövid beszédek. Pozsony. 1838.

- Szavallástán Heinsius szerint N. Szombat. 1841.
 Elemi Kathekizmus. Deharb után. Eger. 1853.
 Kis Katekizmus. Eger. 1853.
 Közép katekizmus kath. tanulók számára. Eger.
 1853.
 Nagy katekizmus. Eger. 1853.
 A religio történetének vázlata. Eger. 1853.
 A. B. C.-könyv. Bécs 1853.
 Segédkönyv. Iskolamesterek és tanítói pályára készülők
 számára. Pest 1855.
 Népnövelési közlemények a kath. egyház szelle-
 mében. I—VI. füzet. Balassa-Gyarmaton 1857.
 Azon kívül számos történelmi, nyelvészeti értekezés, is-
 mertetés.

MESZLÉNYI GYULA.

- (Szül. 1832. jan. 22. fölsz. 1854. jul. 27. Tanár Nagyszom-
 batban, érseki levéltárnok, apát s komáromi plébános.)
 Irod. működése: Számos értekezés, czikk, hirlapi levél sat.

MEISERMANN IGNÁCZ.

- (Szül. 1835. oct. 11. fölsz. 1858. oct. 21. Segédlelkész Ké-
 ménben, plébános Bátorkeszin.)
 Irod. működése: Hirlapi levelek, tudósítások, értekezések,
 leírások. Önálló műve: Jézus az én kívánságom.
 Imakönyv. Pest. 1871.

MIKLÓSOVICH ALAJOS.

- (Szül. 1816. jun. 16. fölsz. 1839. nov. 15. Segédlelkész
 Esztergomban, tanfelügyelő és Encyclopaedia tanára u. o.;
 majd egyh. történelem s jogtanár Nagyszombatban; plébános
 Csúzon, esperes plébános Gútán.)
 Irod. működése: Önálló művei: Sz. Ösvény a keresztény
 életre. Imakönyv. Pozsony 1850.
 Memoria anni jubilaris ad benedictionem Cr. mem. et
 Calv. in Udvard. cel. 1860.
 Mappa Adioec. Strig. Viennae 1866.

MOLNÁR NEP. JÁNOS.

(Szül. 1850. fölsz. 1872. sept. 21. Segédlelkész Esztergomban.)
Irod. működése: Számos czikk, értekezés, költemény. Az irgalmas nénekről Magyarországon. A türelemről. Pályanyertes művek. Istvánbácsi naptárban 1871. 1872.

MORVA MIKLÓS.

(Szül. 1825. dec. 22. fölsz. 1849. márcz. 21. Segédlelkész Szélakna, Óbars, Pozsony és Pesten. Plébános Jászfalun, Alsó-Váradon, Héreghen.)

Irod. működése: Emlékképek. A keresztény köz-társaság. Az ujlaki vár és zárda. Máriavölgy. Csábrágh. Szebelléb. Szitnahegye és vára. Spanyolországi képek. Csal. Lap. 1854—56. Kortünemények. Csal. L. 1851—56. Fővárosi séták. Csal. Lap. 1855—57. Könyv és műcsarnok. u. o. 1854—56. A pétervárad-i csata. A szepl. fogantatás dogmájáról. 1854. Rel. Iskolai katekezések. Pázm. füz. 1857. Számos értekesések, tudósítások, ismertetések. Önállóan megjelent: Die feierliche Eröffnung der Trinitarier Pfarrkirche in Pressburg. 1854. u. o. Der Verein Herz Mariae. Pressburg 1854.

MUNKAY JÁNOS.

(Szül. 1820. jul. 13. fölsz. 1850. jul. 16. Segédlelkész Balassagyarmathon, esperesplébános Kékkön, Bussán, egyh. könyvvizsgáló.)

Irod. működése: Önálló művek: Korunk főtévedései a religio körül. Pályamü. Pest 1853.

Mennyei Nefelejts Imakönyv. Bécs. 1854.

Istennek földi országa Európában 1840 óta. Pályamü. Pest. 1856.

Jézus Krisztus Isten fia s világ megváltója kinszenvedése s halálának története. Balassagyarmat. 1858.

A bold. Szűz Mária Isten anyja élete. Pest. 1854. 1865.

- A 89-iki elvek s a kereszténység. Pályamű. Pest. 1868.
 Róma az apost. sz. szék s a ker. világ. Pest 1868.
 Der Weg zum ewigen Leben. Bécs.
 Der neue geistliche Schild. J. Wallner. Bécs.
 Herz Mariae Büchlein. Bécs.
 Dejepis Umučenia a Smrti Pána našeho Ježisa Kri-
 sta. Pest. 1863.
 Dcéra Sionská. Beszterczebánya. 1862.
 Víťazstvo Svatého Kríža. Szakolcza 1869. Ezeken ki-
 vül számtalan értekezés, tudósítás, ismertetés s at.

NEDECZKY GÁSPÁR.

- (Szül. 1822. april 26. fölsz. 1845. jun. 30. Segédlelkész
 Komáromban, Karancsághon, plébános Dömösön.)
 Irod. működése: A klubokról. Eszt. Ujs. 1868. Vég-
 re kelle hajtani a népisk. törvényeket. Szab. Egyh.
 1871. Visegrád hajdan és most Bir. Szab. Sajtó
 1872. Önállóan megjelent: Vasár s ünnepnapi
 Egyh. Beszédek. Pest. 1860.

NÉMETHY LAJOS.

- (Szül. 1840. marc. 1. fölsz. 1865. jul. 23. Segédlelkész
 Szomoron, Budán.)
 Irod. működése: Czikkek, értekezések, költemények ma-
 gyar s német nyelven. Önálló művei: Festpredigt
 zur Feier des Priester-Jubileums. 1871.
 A kath. egyház szertartásainak régészeti s ma-
 gyarázati kézi könyve. Pest. 1872.

NOVÁK LAJOS.

- (Szül. 1842. máj. 24. fölsz. 1865. jul. 23. Segédlelkész
 Czéthényben, Pesten.)
 Irod. működése: Divény várának ismertetése. Tud. Ért.
 1862. Sz. Gellért csanádi püspök. Magy. Sion. 1865.
 Nagykér M. S. 1869. A philantropia s a ker. fele-
 baráti szeretet. U. M. Sion. 1872. Sz. Imre. élete. A sz.

Ferencz rend. magy. országitörténete. A Sárkány-rend Magyarországnban. Oláh Miklós eszt. érsek élete. A római sirok s ezek feliratai. Nevezetes b magy. bibornokok életgyűjteménye. Értekezések, sz. beszédek, beszélyek sat. Önálló művei: Falusi rosz szokások. 1869. A községi iskola hátrányai. Pályamű. Eger. 1871.

OCISOVSZKY FERENCZ.

(Szül. 1816. jan. 29. fölsz. 1839. apr. 2. Segédlelkész, fő-egyházi levél- s könyvtárnok, sz. széki ügyész Esztergomban, esperesplébános s kanonok Nagyszombatban.)

Irod. működése: Értekezések, ismertetések s t. Önálló műve: A kath. hitigazságok összefüggése a ker. élettel. Pályamű Pest. 1856.

† PALÁRIK JÁNOS.

(Szül. 1822. apr. 27. fölsz. 1847. jan. 16. † 1870. dec. 7. segédpap Selmecczen, Pesten; pléb. Majthényban.)

Irod. működése: Számos czikk hirlapokban; szerkesztője volt egy ideig a sz. István társulat által Pesten kiadatott „Katholické Noviny“ tót néplapnak; közlött „Smicrenie,“ „Incognito,“ „Lžedimitry,“ „Drotár“ czimű két kötetnyi drámákat és vigjátékokat tót nyelven. Pesten.

PALÁSTHY PÁL HITTUDOR.

(Szül. 1825. mart. 29. fölsz. 1848. jun. 24. Segédlelkész Sátoraljaiúj helyen, lelkiigazgató a papnöveldeben Kassán. A pesti egyetemen a kat. erkölcsstan s lelkipásztorság tanára, esztergomi kanonok.)

Irod. működése: Számos önálló tudományos értekezés a

Religio hasábjain 1850—1868. A római kérdésre vonatkozó tüzetes cikkek U. o. 1864—1868-ban a „Religio“ szerkesztője. Önálló művei: Polgári házaság. Röpirat. 1868. Pest. Theologia morum catholica. I. II. III. k. Regensburg. 1860.

† PALSOVICS ANTAL.

(Szül. 1771. fölsz. 1794. esperesplébános sz. Benedeken, lelkiigazgató Bécsben a Pázmáneumban, pozsonyi olvasó kanonok, Ferencz Józsefrend lovagja. † 1864.)

Irod. működése: Kázne. sz. beszédek Budán 1857. I. Pest. 1860. II.

Všenauka k. kat. v 650. Kázňach. Budín. 1869.

POECK RUDOLF.

(Szül. 1837. apr. 2. fölsz. 1860. jul. 29. Segédlelkész, nevelő, plébános Nyitrasárfőn.)

Irod. működése: Egyházi beszédek, cikkek, levelek. Önálló művei: Das h. Messopfer. Pressburg. 1869.

Die zwei höchsten Vorzüge des Priesterthums. u. o. 1864.

PÓR ANTAL.

(Szül. 1834. oct. 18. fölsz. 1858. jul. 15. Tanár Nagyszombatban, plébános Esztergomban, a m. t. Akad. lev. tagja.)

Irod. működése: Levelek, cikkek, értekezések. Önálló művei: Athen Perikles korában. Curtius után. Pest 1868. Hellas földirata s a hellen államrégiségek. Pályamü. Pest. 1871.

I. Frigyes viszonya Oroszlán Henrikhez. Buda 1870. Sz. István király. Pest 1871.

Róma története. Pályamü Pest 1872.

Hunyady János. Pest. 1872.

† **PRÚNYI JÓZSEF HITTUDOR.**

(Szül. 1793. mart. 15. fölsz. 1816. mart. 18. † 1867. oct. 5.
Bölcsészeti- s később Ágazatos-Theologia tanára a nyszombati
papnöveldeben, végre kanonok Pozsonyban.)

Irod. működése: *Systema Philosophiae fundamentalis, sive Logica. Tyrnaviae 1823.*

Systema Theol. Dogmaticae christiano-catholicae.
I– IV. Viennae. 1842 és 1843,

PULMANN ANDRÁS.

(Szül. 1842. aug. 30. fölsz. 1867. feb. 25. Segédlelkész
Óturán.)

Irod. működése: Či konfessionálne alebo nekonnfessionálne školy? Škandále v Nitre. Vychovavateľské recepty. Oslava Komenského a sjazd učiteľov československý v Přerove. Pastýrsky list Jeho Eminencie kardinála Rauschera arcibiskupa viedenského o nekresťanskej pedagógike: Školy v Elsassku Francúzske Školstvo Učiteľský sjazd v Záhrebe. K ctenému obecstvu K výročitej slavnosti všetkých Svätých. Záverečné slovo. Több levelezés és bírálat, elbeszélés A Kath. Noviny szerkesztője.

RADLINSZKY ANDRÁS BÖLCSÉSZETTUDOR.

(Szül. 1817. jul. 8. fölsz. 1841. apr. 2. Plébános Kutin, a
róm. Ark. társ. tagja egyh. könyvbíró.)

Irod. működése: Önálló művei: *Nábožné Výlevy. Viedeň 1850. Prvé vydanie.*

Nábožné Výlevy. Budín 1855. Druhé opravené a rozmnožené vydanie.

Nábožné Výlevy. Budín 1866. Tretie dokonálené a rozmnožené vydanie.

Nábožné Výlevy. Viedeň 1860. Štvrté dokonálené a rozmnožené vydanie.

Cesta Života. Budín 1860.

- Jadro Nábožných Výlevov. Viedeň 1867.
 Andelíček Strážca. Skalica 1872.
 Mennyei Hangok. Pest. 1859.
 Cesta Mariánskeho Pútnika. Budín. 1864.
 Rukoveť Pútnická. Budin.
 Collectio ss. russicarum concionum. I. Tomus. Budae. 1853.
 Expositio s. Liturgiae orientalis Ecclesiae catholicae. In 18 sermonibus. In lingua russica. Budae. 1858.
 Tri duchovné reči. Skalica. 1868.
 Dejiny Cirkve, Ostrihomskej. Budín. 1856.
 Stručný výťah z návodu o ústrojnosti gymnázii a vec-
 níc čili reálek. Budín. 1851.
 Dejepis všeobecný, a zvláštny Uhorska svetský a ná-
 boženský. Viedeň. 1871.
 Pravopis slovenský s krátkou mluvniciou. Pešť 1860.
 Krátka mluvnica slovenská. Prešporok. 1851.
 Krížová Cesta. Dla Leonarda z Portu Mauricio. Viedeň. 1872. Poklady kazateľského Rečnictva. Prvý ročník v Budíne. 1848. zo štyr sväzkov. Druhý ročník tiež zo štyr sväzkov. v Budíne. 1853. Všenauka kresťansko-katolícka v 650 kážňach, pôvodne od Antoňa Palšoviča. v piatich knihách a v 18 sväzkoch. Budín 1856—1869. Obsah celej Všenauky. V Skalici 1870. Programma XV. Cursuum Dominicalium Concionum, praeadductum opus „Všenauka kresťansko-katolícka“ constituentium. Budae 1854. Kázne sviatočné od pôvodcu Všenauky. prepracoval a vydal. Prvý sväzok vyšiel v Budíne. 1857. druhý v Pešti. 1860. tretí v Skalici 1868. Výklad nedelných Evandelií, z nemeckého preložil M. Rešetka Znova prepracoval a na svetlo vydal v dvoch sväzkoch. Budín. 1851. Pútnik Mariánský. Druhé vydanie doplnil. Skali-
 ca 1864. Theologia Pastoralis Romano-Catholica, concinnata a Stephano Radliuszky. Editio secunda constat tribus tomis. Vindobonae 1869. Medulla doctrinae Christiano-Catholicae. Budae 1856. Kresťansko-Katolícky Spevník. Vo Viedni. Vianočný a novoročný darček

pre dobré dietky. I. Bethlehem od Joz. Emmanuela. II. Spevohra vianočná a trojkráľová od P. Vikt. Sasinka. Budín 1857. Fabiola. Kresťanska Spevohra vianočná a trojkráľová od P. Vikt. Sasinka. Budín 1857. Fabiola. Kresťanska Spevohra v trojum jednaní. Písal P. V. Sasinek. Budín 1857. Katholické Noviny pre dom a Cirkev. V Pešti a Budíne 1855. Ročník VII. Katolické Noviny. Ročník VIII. Budín 1856. Cyrill a Method. Od ročníka VIII. až po XV. záverečne. V Budíne a v Skalici. 1858—1865. Vojtech. I. a II. Ročník. Redaktori: Dr. O. Radlinszky a František V. Sasinek. V Skalici. 1865. III. Ročník. Red. Dr. O. Radlinszky a Fr. V. Sasinek. V Uh. Skalici 1866. Vojtech jako Príloha k XIV. Ročníku Cyrilla a Methoda. V Uh. Skalici. Priateľ Školy a Literatúry. Tri Ročníky. V Budíne 1859—1861. Nauka dobrého vychovávanía pre ľud a pre školy, dľa Galury. Budín 1863. Školník. Prvý sväzok Vo Viedni 1871. Hviezdoveda. Zemepis. Prírodopis. Silozpyt. Vypracoval Maximil. Galovecký I. Sväzok Prostonárodnej Bibliotéky. V Budíne 1863. Krásopisné Vzorky. Vydané prispením Jáno Nemessányho v Pešti 1860. Časitár či vinše pre dietky. Od I. D. Makovického. V Budíne 1860. Slovesnosť. Štyri ročníky a tolkože kníh. V Skalici 1863—1865. Tatran. Kalendár na rok 1861. Ročník prvý. V Pešti a Budíne. Grammatice lingvae slovenicae. Auctore Martino Hattala. Schemnicii 1850. Ohlas Pravdy v Cyrille a Methode uverejnil Ján Paliarik. Pešť 1852. Obnovený budinský Kalendár na rok prestupný 1856. V Budíne.

RAJNER LAJOS.

(Szül. 1842. sept. 4. fölsz. 1866. jul. 25. Segédlelkész Vadkerten, tanár Nagyszombatban, érseki levéltárnok, szertartó Esztergomban.)

Irod. működése: A ker. királyok koronázásának jelentősége vall. szempontból. Id. Tan. 1868. A ker. sajtó

az Egyesült-Államokban. U. M. Sion 1870. A transsubstantiatio bölcsezet- és természettudományi megvilágítása. U. o. 1871. Számatalan czikk, természettani értekezés, költemény és sz. beszéd.

† RÁTH JÓZSEF.

(Szül. 1817. márcz. 27. fölsz. 1841. Segédlelkész Esztergomban, Budán, Pesten, plébános Pesten a Lipótvárosban. † 1869.)

Irod. működése: Irt számtalan vezérczikket, egyh. értekezést. — 1849. a „Religio“ segédszerkesztője.

RÉH JÁNOS.

(Szül. 1821. apr. 9. fölsz. 1844. jul. 15. Segédlelkész, nevelő, lelkiigazgató az eszt. papnöveldeben, árvaházi lelkész Pozsonyban.)

Irod. működése: Czikkek, értekezések, vitairatok, hirlapi levelek. Önálló műve:

Manuale Ordinandorum. Esztergom 1857.

RENDEK JÓZSEF.

(Szül. 1810. máj. 27. fölsz. 1836. oct. 26. Segédpap Lekéren. Praeparandiai tanár Eszterg., esperes-plébános Gútán, Érsekujvárt, esztergomi kanonok.

Irod. működése: A vasárnapi iskolákról. Kath. Népl. 1855. A gútai Missióról. Rel. 1856. Tanítói tanácskozmány. Tan. Lap. 1856. Örömvers az eszterg. főtemplom fölszentelésére. Magy. Sajtó 1856. Hála-koszoru, m. Viber József püspöki fölszenteltetésére. 1856. Még valami a keresztnevéről. Rel. 1857. Nyelvünk s irodalmunk ügyében. Magy. Sajtó. 1857. Nemzeti művelődésünk. Magy. Sajtó 1857. Üdvözlét, m. Fekete Mihály p. aranymiséjére. 1857. Érdem-koszoru, m. Tóth Imre püsp. fölszentelésére. 1857. A magyar sz. képekről. Polit. Ujdons.

1860. A bécs-wiedeni apáczaak ügyében. Magy. Sajtó. B- és S-l. Pesti Hirn. 1861. Örömv. Sci-tovszky Primás aranymiséjére. 1859. A káromkodás ellen. Rel. 1860. A komáromi templom fölszentelésekor. 1860. A káromkodás ellen. Kath. Népl. 1865. Hazánk és nemzetiségünk ügyében. Hirnök 1865. Ő Fölsége fogadtatása. Ersekujvár 1865. Chaldani Mihály maronita, aleppói Vic. Id. Tan. 1865. A pozsonyi és más apácza neveldek magyarsága ügyében, sat. Id. Tan. Hét pont. Id. Tan. 1867. Paraenesis. A hét pont írójától, a terjedő erkölcstelenség és haza sorsa fölött. Id. Tan. 1867. Interpellatio. Id. Tan. 1867. Szent képek. Id. Tan. 1867. A Századunk és Honnak. Id. Tan. 1868. A városi tanácsról. Pesti Napló 1867. Madarásznak. Id. Tan. 1868. Sz. László társulati sz. képekről. Magy. Állam. 1871. A nevek magyarításáról. M. Állam 1871. Mikép kell a germanismus terjedésének gátot vetni? M. Állam 1871. Alesperesi hivatalos látogatás. Uj M. Sion 1871. Egy kis észrevétel a nyitrai hármashirlapra. M. Állam 1871. A vasárnapi Ujság egy minapi tételére. M. Állam 1872. Önálló művei:
- Tanmódszer. Pest 1849. Kalauz. Pest 1850. Száz ének. Buda. 1842. Második kiadás. Komárom 1855.—A gyermekek első áldozásakor ünnepélyes szertartás. Pest 1849.—Ünnepélyes hálaadás az esztendőnek utolsó estvélyén. Pest 1849.

RÉSELY MIHÁLY.

- (Szül. 1813. sept. 8. fölsz. 1836. oct. 28. Segédlelkész Vajkán, Dunaszerdahelyt, Bazinban, esperes-plébános Somorján.)
Irod. működése: Csallóköz ismertetése némely régi magyar irattal. 1857. Istv. bácsi npt. Zur Flora der Insel Schütt in Ungarn. Oestr. Botan. Zeitschrift. Bécs.

† REVICZKY MIHÁLY HITTUDOR.

- (Szül. 1790. fölsz. 1813. † 1852. mart. 23. Segédpap Pes-

ten, a magy. tud. egyetemen a keleti arabs, szirus s chaldaeus nyelvek rend k. tanára; plébános Nyerges-Ujfalun, Gútán s alesperes.)

Irod. működése: több nyelvészeti czikk és önállólag szónoklat a rabs-nyelven.

RIMELY KÁROLY HITTUDOR.

(Szül. 1825. febr. 4. fölsz. 1848. jun. 21. Segédlelkész; tanfelügyelő a Pázmáneumban; egyháztört. s jogtanár az eszt. papnöveldeben, házasságvédő, zsinativizsgáló; aligazgató Bécsben, pozsonyi kanonok, s lekéri val. apát. Ő fensége Rudolf koronaörökös magyar nyelv-tanára.)

Irod. működése: Tud. értekezések, czikkek, sz. beszédek.

Önálló műve:

Historia Coll. Pázman. quam ex tabul. conscripsit Car. Rimely. SS. Theol. Doct. Viennae 1865.

RÓDER ALAJOS BÖLCSÉSZETTUDOR.

(Szül. 1812. sept. 12. fölsz. 1835. Segédlelkész Budán, hitszónok a pesti egyetemen, felsőludányi plébános, egyetemi hitszónok s bölcész. tanár, nagyváradi apátkanonok, tan. főigazgató, s a központi papnövelde kormányzója Pesten.)

Irod. működése: Önálló művei: Egyházi énekek, k. k. hivek számára. Buda 1837. Egyházi énekfüzér 1862.

Szózat a ker. hivekhez. Buda 1848.

Pázmány-füzetek szerk. 4. k.

A Deharbe négy: elemi-, kis-, közép-, és nagy katekizmus. Pest.

Bibliai történetek gyermekek számára. Pest 1850.

Bibliai történet. Nagyobb gyermekek számára. Pest 1852. Számtalan értekezés, czikk. A földi inségek becse vigasztalásul napjainkban. M. Sion 1838. Még barátaink is csábitóink lehetnek. U. o. 1838. Jézusnak már halálakor történt megdicsőítéséről. Egyházi tár. 1839. VII. Pius pápa s Napoleon

Fontainebleauban. Rel. és Nev. 1841. sat. értekezés, ismertetés s egyéb czikk a Tanodailapokban s más közlönyökben.

ROMEISER JÓZSEF.

(Szül. 1839. aug. 14. fölsz. 1862. sept. 8. Segédlelkész Nyer-
gesujfalun, Budán, Pesten, kath. hittanár u. o. a helv. v.
gymnasiumban, pápai kamarás.)

Irod. működése: A „Fortschritt“ hetilap alapító s szer-
kesztője 1868. a „Volksbote“ szerkesztője 1871.
Számítalan értekezés, beszély, költemény, sz. beszéd ma-
gyar és német nyelven. Önállóan megjelent:
Briefe über Renan Pilatus des XIX. Jahrhunderts. 1864.
Az egyh. szónoklat reformja. Pest 1872.

RÓNAY JÁCZINT.

(Szül. 1814. máj. 13. fölsz. 1839. Sz. Benedek rendi tag;
tanár; m. akad. lev. tagja; politikai menekült; országos kép-
viselő, 1871-ben világi pap, pozsonyi nagyprépost, s ő fen-
sége Rudolf magy. koronaörökös történettanára.)

Irod. működése: Számos bölcsészeti, történelmi, széptani
értekezések, színművek. Az indulatok és szenvedélyekről. Tudománytár. 1844. sat. Önálló művei:
Mutatvány a tapasztalati lélektan köréből. Győr 1836.
Jellemisme. Győr 1847.
A fajkeletkezés. Pest 1869.

ROSTAHÁZY KÁLMÁN.

(Szül. 1836. apr. 1. fölsz. 1859. jul. 28. Segédlelkész Budán,
plébános Buda-Krisztinavárosban.)

Irod. működése: Hirlapi tárczák, tudósítások, értesítmények
s egyéb czikkek.

ROTTER GYULA.

(Szül. 1843. oct. 21. fölsz. 1866. febr. 25. Segédlelkész B.

Gyarmaton; tanfelügyelő s tanár az esztergomi papnövel-
dében.)

Irod. működése: A német irodalom kézikönyve. Ism.
U. M. Sion 1871. Czikkek, sz. beszédek sat.

RUSTYÁK ANTAL.

(Szül. 1804. febr. 12. fölsz. 1829. oct. 7. Segédpap. pleb. h.
nyugalomban.)

Irod. működése: több rendbeli hirlapi czikk és költemény;
önállólag közlött több magyar, latin és görög alkalmi
költeményt.

SÁGHY VENDEL.

(Szül. 1810. sept. 22. fölsz. 1834. aug. 29. Segédpap Ipoly-
sághon, majd üzbégi, érsekléli és muzslai plebános.)

Irod. működése: Több társadalmi, politikai és gazdasági
czikk a hirlapokban, I. bácsiban.

Cicero „de officiis“ czimü könyvének magy. fordításából
mutatványok a Magy. tud. Akademia „Tudománytárá-
ban.“

Sz. István király bölcsesége. Egyházi beszéd Esz-
tergomban a várbeli basilikában. 1869.

SALGÓ JÁNOS.

(Szül. 1828. máj. 25. fölsz. 1854. márcz. 12. Segédlelkész
Gútán, Kéménden, Esztergomban, plebános Felső-Thúron,
majd esperesplebános Karancssághon.)

Irod. működése: Számtalan czikk, értekezés, ismertetés, bi-
rálat, sz. beszéd. Önálló művei:

M ó z e s C o s m o g o n i á j á n a k v é d e l m e a f ö l d t a n b ó l é s a h é -
b e r n y e l y v b ől v e t t é r v e k k e l . P e s t 1 8 5 3 .

A T e r e m t é s 6 k o r s z a k a .

A p a p i n ő t l e n s é g f ő l é n y e , e l ő n y ő s e b b v o l t a a n ő s á l -
l a p o t f ő l ő t t . P e s t 1 8 5 4 .

Atala, vallásos regény Chateaubriard után ford. Esztergom 1858.

Árpád házi sz. Erzsébet életrajza Montalembert után a magyar tört. vett felvilágításokkal. Eger 1859.

A szabad közművesek. Segur után ford. Pest 1871.

† SÁMUEL ALAJOS.

(Szül. 1804. máj. 1. fölsz. 1829. decz. 29. Segédlelkész Komáromban, Pesten; lelkész u. o. a Rókus kórházban, plébános Pesten a belvárosban, majki prépost. † 1862.)

Irod. működése: Tudományos értekezések, hirlapi cikkek, sz. beszédek. Önálló művei:

Szent beszéd Sz. Istvánról. Bécs 1845.

Az irgalmas nők. Pest 1846.

SÁNTHA MIHÁLY.

(Szül. 1824. oct. 14. fölsz. 1849. aug. 26. Segédlelkész Ipoly-sághon, Varbón, plébános Óvárt, Megyeren.)

Irod. működése: Számátalan vezérczikk, értekezés, tárcza cikk, hirlapi levél sat.

SÁRVÁRY ENDRE.

(Szül. 1816. márcz. 21. fölsz. 1843. jul. 26. Tanár, segédlelkész Esztergomban, plébános Nagyléghen.)

Irod. működése: Számátalan folyóirati cikkek, értekezések, magyar, latin ódák. Mult és jelen. Progr. ért. Veszprém 1853. A tanrend. Pest 1853. Tit. Livius Pat. III. könyve. U. M. Muzeum. 1835. Történeti életképek. Csal. Lap. 1856. Élet és csatarajzok. U. o. 1856. Önálló művei:

Imakönyv. A gymn. ifjuság használ. Veszprém 1854.

M. T. Cicero kiszemelt szónoklatai. I. II. k. Pest. 1856.

C. Jul. Caesar emlékiratai a Gall. hadjáratról. I. köt. 1857.

C. Jul. Caesar emlékiratai a polg. háborúról. I. k. Pest 1857.

Irályisme a főgymn. számára. Pest 1857.
 Történelmi Viszhangok képekkel. Pest 1858.
 Magyar ősök képcsarnoka. Pest 1858.
 Állatország 122 ábrával. Pest 1863.
 Madárvilág 80 ábrával. U. o. 1863.
 Néhány levél a természetből. Esztergom 1869.
 A csillagos Ég. Esztergom 1869.

† **SCHARNBECK JÁNOS.**

(Szül. 1828. marc. 30. fölsz. 1852. jul. 23. Tanár Nagyszombatban, papnöveldei alkormányzó Pesten. † 1871. aug. 10.)

Irod. működése: Önálló művei:

A jó gyermek. Színmű. Nagyszombat 1866.

Bogoris. Színmű. u. o. 1864.

A nagy vértanu. U. o. 1865. Ezenkívül több színmű ifjúság számára, számos hirlapi cikk, értekezés.

† **SCHIRGL ANDRÁS.**

(Szül. 1811. nov. 26. fölsz. 1835. jul. 12. Tanár és püspöki udvari pap Pécsen; plébános Mohácson, esztergomi olvasókanonok, pápai praelátus és a sz. sir rend lovagja, † 1872. dec. 25.)

Irod. működése: Evangéliomi történet. Pest 1852.

† **SOMOGYI ALAJOS EGYH. JOGTUDOR.**

(Szül. 1816. fölsz. 1830. Segédlelkész Esztergomban, lapszerkesztő Pesten, káptalani könyvtárnok Esztergomban, missionárius Északamerikában, a buffalói megyében s lelkész Denville városban, hol jeles festő lévén, a főoltárképet ő festette, sz. Istvántársulat igazgatója. † Budán, 1865. jul. 6.)

Irod. működése: Segédszerkesztő a Rel. és Nevelés 1841—1843. A ker. vándor naplója. U. o. 1846. Négy év az éjszakamerikai missiókban. Rel. 1854.

Számtalan értekezés, kisebb czikk, ismertetés, utleírás, egyh. beszéd magyar, német, angol, francia, olasz és spanyol nyelven.

SOMOGYI KÁROLY HITTUDOR.

(Szül. 1811. apr. 1. fölsz. 1834. april. 11. Segédlelkész Komáromban, Udvardon, 1840. a Religio s Nevelés szerkesztője, tanár Esztergomban, majd levél- s könyvtárnok u. o. Sz. István társulat igazgatója Pesten, pozsonyi, később esztergomi kanonok, zebegényi apát, m. akad. lev. tagja.)

Irod. működése: 1840—1848. A Rel. és Nevelés szerkesztője. A törvények iránti engedelmességről pályairat. Pest. 1841. A kath. iskolai lapok szerkesztője 1849. A bölcsészet lényeges feladatáról. Pest 1859. Az eszt. főképtalan okmány tárához Előszó. Esztergom 1870. Irt számtalan vallási, bölcsészeti értekezést, czikket sat.

SUJÁNSZKY ANTAL.

(Szül. 1815. aug. 4. fölsz. 1838. sept. 29. Segédlelkész Komáromban, Pesten. Esperesplébános Pesten. Esztergomi kanonok, prépost, Pázmány-intézeti kormányzó.)

Irod. működése: Szent hangzatok. Imakönyv Albach után 1842.

Minden bölcsesség kezdete az Urnak félelme. Imakönyv Münster Renát után. 1842.

Frayssinous Dénes után. Défense du christianisme. Francziából I—III. kötet. 1842.

Kempis Tamás. Latinból 1844.

Kalászat a legjobb német hitszónokok egyházi beszédeiből. 1844—1852. VIII. kötet.

Ajtatosság gyöngyei. Eredeti imakönyv. 1844.

Vallásos és hazafiui költemények. 1846. Két kiadás.

Fényrajzok Jézus és az Apostolok életéből 12. füzet. 1846—1847.

Hit, remény és szeretet részint eredeti részint szerkesztett Imakönyv. 1851. második kiadás. 1863.
 Őrangyal, vallásos Almanach. 1845—1852.
 Schmidt Kristóf ifjusági iratai. Németből 10 füzet. — Kath. Néplapszerkesztője másod félévig. 1855—1856. Számos egyh. szónoklat, költemény, czikk stb.

SZABÓ JÓZSEF HITTUDOR.

(Szül. 1805. mart. 17. fölsz. 1830. sept. 30. segédpap Szölgyénben, Udvardon, majd pleb. helyettes; tanár a nagy-szombati és eszterg. papnöveldeben; érsekhivatali irodagazgató; jelenleg esztergomi kanonok és fölszentelt nilopolitani püspök; Lipót r. lovagja.)

Irod. működése: Magyar ó- és ujtestamentomi Szentírás. Átdolgozva, jegyzetekkel ellátva, Kopácsy József eszterg. Érsek jóváhagyásával kiadva Pesten 1851.

Több egyháztörténelmi dolgozat: M. Sionban: Illyés István. — Ordinarius, seu ordo divinus secundum ritum et consv. almae Strigon. Ecclesiae. 1505. — Visszaemlékezés Szölgyénre. — Egy 16. századbéli napló. stb. — Sajtó alá készült az esztergomi káptalan ős időktől korunkig.

SZÁNTÓFFY ANTAL.

(Szül. 1813. jul. 6. fölsz. 1836. jun. 27. Segédpap, majd józsefvárosi és belvárosi plébános és prépost Pesten; később esztergomi kanonok és várbeli plébános.)

Irod. működése: M. Sionban: Az esztergomvári Bakácskáporna történetét közölte.

SZILÁGYI JENŐ.

(Szül. 1826. márcz. 11. fölsz. 1849. aug. 12. Segédlelkész Somorján, Ürményben, táborigazgató, plébános Kóspallagon, Nagyemőkén, Nagykéren.)

Irod. működése: Folyóirati czikkek, értekezések, átdolgozások, fordítások. s a t.

SZTUJICZKY BÉLA.

(Szül. 1845. jul. 1. fölsz. 1869. jul. 25. segédpap Esztergomban.)

Irod. működése: A M. Sionban: A zsámbéki prépostság emléke.

Hirlapokban számos czikk, tudósítás s levél.

SZUPPAN ZSIGMOND BÖLCSÉSZETTUDOR.

(Szül. 1814. jan. 18. fölsz. 1837. febr. 22. Nevelő, segédlelkész, majd karkáplán Esztergomban, tanár és tanfelügyelő Nagyszombatban, u. o. gymnasiumi igazgató, pápai kamarás, pozsonyi majd esztergomi kanonok, kinevezett besztercebányai püspök, — leköszönése után novii vál. püspök.)

Irod. működése: Magyar nyelvtan a serdültebbek számára. Nagyszombat. 1844.

TOLDY LÁSZLÓ EGYHÁZI JOGTUDOR.

(Szül. 1846. aug. 17. fölsz. 1870. Nevelő, tanár a bécsi Theresianumban, újra nevelő.)

Irod. működése: Egyháztörténelmi, nevelészeti, politikai szépirodalmi czikkek, értekezések. Önálló művei:

Mi a legfontosabb. Jais E. után. Bécs 1868.

Praxis catechismi etc. Vindobonae. 1869.

Áhitat órái. Albach Sz. után Pest. 1871.

Nélkülözhetlen ismeretek könyve Pest. IV. k. 1872.

† ÚJHELYI IMRE.

(Szül. 1813. fölszent. 1836. oct. 28. † Meghalt 1862. febr. 2. Velenczében. A cs. kir. tengerészet lelkészes pólai czimzetes kanonok.)

Irod. működése: számos czikk és értekezés társadalmi s nevelészeti tárgyban.

URBANEK FERENCZ.

(Szül. 1790. apr. 2. fölsz. 1815. aug. 8. Segédpap, pleb. Majthényban, kanonok Pozsonyban, apát, Ferencz József rend lovagja.)

Irod. működése: Pomologiai értekezések és időnkinti buzditó fölhívások, jelentések és magyar-német gyümölcsészeti lajstromok Pozsonyban.

VARGA MIHÁLY.

(Szül. 1834. oct. 20. fölsz. 1857. jul. 27. Segédlelkész Hédervárt, plébános Zámolyon.)

Irod. működése: Egyházi értekezések, ismertetések, tudósítások s a t. Tóbiás a jámbor családfő. Lenyomat a K. népl. Önálló műve: A ker. kath. Család. 1868. II. k. — A házi nevelés. Több kötet.

VENCZELL ANTAL.

(Szül. 1844. jan. 10. fölsz. 1867. jul. 28. Segédpap, succentor, eszterg. főkápt. sekr. igazgató, s a legény egyesület elnöke.)

Irod. működése: Számos czikk a „Religio“ és más lapokban. Önállólag: A Szűz Anya Máriának örömei az Eszterg. vári Bakács-kápolnában. Eszterg. 1871.

VIKTORIN JÓZSEF.

(Szül. 1822. marc. 12. fölsz. 1847. jun. 15. Segédlelkész Szeniczen, Nádason, Szakolczán, Óbudán, plébános Visegrádon.)

Irod. működése: Számtalan értekezés, czikk, ismertetés magy. ném. s szláv nyelven. Önálló művei:

Concordia. Slovanský letorin. V Budíne 1858.

Lipa. Národní Zábavník. Ročník I. V Budíne 1860.

Lipa. Roč. II. V Pešti 1862.

Lipa. Roč. III. V Pešti 1864.

Jána Hollého Spisy básnické. V Pešti 1863.

- Jonáša Záborského básné dramatické. V. Pešti 1865.
- Jonáša Záborského bájký slovenské. V Pešt-1866.
- Jonáša Záborského hžedimitriady. V Pešt-Budíne 1866.
- Tomáša Kempenského o Nasledovaní Krista V. Pešt-Budíne 1867.
- Grammatik der slovakischen Sprache. Dritte Auflage. Pest 1865.
- Visegrad einst und jetzt. Pest 1872.
- Visegrád hajdan és most. Pest 1872.

WINTER ÁGOSTON.

(Szül. 1834. sept. 30. fölsz. 1857. oct. 20. Pest, belvárosi segédpap, a pesti gymn. hitszónok s a tanítóképezdében hit-tanár.)

Irod. működése: A „Religio“ folyóiratnak munkatársa, melyben több kivált polemikus czikkeivel közreműködött. — A „kath. kérdések“ czimű havi füzetek szerkesztője. Kiadja Pesten Sartori Károly 1872. 1873.

ZÁDORI EV. JÁNOS HITTUDOR.

(Szül. 1831. nov. 6. fölsz. 1854. decz. 7. Segédlelkész Balassagyarmaton; tanár az esztergomi papnöveldében, zsinati vizsgáló.)

- Irod. működése: Számatalan értekezés, ismertetés, utleírás, sat. Önálló művei:
- Egyházi beszéd az Immaculata-dogma kihirdetésekor. Balassa-Gyarmath. 1855.
- Utivázlatok Olaszországból. Második kiadás. Képekkel. Eger 1869.
- A római katakombák. 20 ábrával. Pest 1868.
- IX. Pius pápa élete. Esztergom 1869.
- Krisztus Jézus a történelemben. Lacordaire nyomán. Esztergom 1868.

- Földünk helyzete a mindenségben. Pest 1871.
 Máriahavi Nefelejts, imakönyv a májusi ájtatosság idejére. Pest 1866.
 Harminczkét májushavi beszéd. Pest 1865.
 Társadalmi alapelvek. A ker. politika kézikönyve. Pályamű. Pest 1864.
 Szent Péter két levele. Pályamű. Pest 1860.
 Isten a valódi szeretet. Imakönyv. Pest 1863.
 Isten a legtisztább szeretet. Eckartshausen után. Pest 1864.
 Gyászbeszéd Széchenyi István felett. Pest 1860.
 Egyházi beszéd a japáni vértanúk szenttéavatásakor. B. Gyarmath. 1863.
 Rabságom órái. Irta Silvio Pellico. Ford. olaszból. Pest 1860.
 Spanyol út. Pest 1869.
 Az „Új Magyar Sion“ és „Kath. Lelkipásztor“ havi füzetek szerkesztője.

† ZAKLUKÁL IVÁN.

- (Szül. 1807. máj. 23. fölsz. 1830. jun. 13. † 1871. jul. 7. Segédpap; plébános Szemerén.)
 Irod. működése: számos politikai és társadalmi cikk és levelezés különféle lapokban.

ZATHURECZKY GYULA.

- (Szül. 1845. aug. 1. fölsz. 1865. márcz. 8. Segédlelkész Diószegen, Maroson.)
 Irod. működése: Czikkek, hirlapi levelek, tudósítások. Önálló műve:
 Udalrik, pápai zuáv. Ford. Regény. Esztergom, 1868.

ZOVÁNYI (JÁNOSKA) MIHÁLY.

- (Szül. 1837. sept. 28. fölsz. 1861. jul. 28. Segédlelkész Kemenczén, Mocson; nevelő; lapszerkesztő Pesten, érseki könyvtárnok Esztergomban.)

Irod. működése: Számtalan egyházi, politikai czikk, értekezés, ismertetés. Az „Egyházi Lapok,” „Független Lapok,” „Autonomia,” „Congressusi Értesítő” szerkesztője. Jelenleg az „Egyházi Közlöny” fel. szerkesztő-kiadója. Önálló művei:

Tanulmányok a legújabb egyháztörténelem fölött. Pest 1866.

Néhány szó a népnevelés körül. Pest 1866.

Kisérlet a kath. egyházi autonomia kérdésének megoldása iránt. Pest 1869.

Conferentia beszédek. Pest. 1871.

A kath. Autonomia hordereje az egyház, állam és társadalom szempontjából. Pest 1871.

Néhány szó a kath. papsághoz. Pest 1871.

ZSIHOVICS FERENCZ.

(Szül. 1814. márcz. 19. fölsz. 1837. oct. 26. Segédlelkész Budán, plébános Békásmegyeren, tanár Nagyszombatban, lelkiigazgató, egyetemi hitszónok, s papnöveldei alkormányzó Pesten, tiszt. kanonok.)

Irod. működése: Számos czikk, értekezés, ismertetés, tudósítás, sat. Korszerű szózat a vegyes házasságokról. Rel. 1841. Momentum litt. class. s. et prof. Nagyszombat 1852. Memoria consecrationis Basilicae Strig. Költemények, lat. magy. német nyelven. Vörösmarty Ungarns Dichterkönig. Nagyszombat 1850. Az alapítványok jogi s erkölcsi tekintetben. Pest. M. Encycl. Tessera Sacerdotis Christi. Pest 1859. Önálló művei:

Szentek élete. Eger 1863.

Officium divinum. Pest 1865.

Anbetung Gottes. Buda 1863—72.

Elemi latinnyelvtan. Pozsony 1854.

Festandachten. Pest 1854.

BOGISICH MIHÁLY

(Szül. 1839. jan. 10. fölsz. 1863. jul. 27. Segédlelkész Szomoron, Kürthön, Budán, jelenleg Pestbelvárosban, a budai zeneegylet titkára.)

Irod. működése: Több rendbeli a hitéletre vonatkozó hirlapi czikk, s énekművészeti értekezés; az énektanításról; Palestrina az egyházi zenészet nagymesteréről István b. naptárában. Mint zeneszerzőnek önállóan megjelent műve: Hit, remény és szeretet. Férfi négyes. Pest 1871.

† **CZABAN ANDRÁS.**

(Szül. 1713. decz. 7. fölsz. 1837. febr. 22. † 1860. máj. 2. segédpap; pleb. Komjáthon.)

Irod. működése: Számos czik tót lapokban. — Prostonárodnó vichovoslovi, čili Paedagogia Populárna ktorú původne v reči Madjarskej na svetlo vidau Štefan Majer. — Buděně 1847.

† **DURGUTH JÓZSEF HIT- ÉS BÖLCSÉSZETTUDOR.**

(Szül. 1790. jan. 14. fölsz. 1812. nov. 11. Tanulmányfelügyelő, érseki udvari pap. Sellyén plébános, később esztergomi kanonok, nagyprépost, fölszentelt sioni püspök, érseki s káptalani helynök, pápai praelatus. † 1872. nov. 10.)

Irod. működése: Sellye története. M. Sion V. köt.

FARKAS MIHÁLY

(Szül. 1816. sept. 28. fölsz. 1840. jul. 27. Alesperes és plébános Bakán.)

Irod. működése: Több hirlapi czikk. A bakai plébánia történe. M. Sion. IV. kötet.

FENICZY JÁNOS.

(Szül. 1811. jun. 14. fölsz. 1834 jul. 19. Segédlelkész, plébános, nyugdíjas.)

Irod. működése: Önálló művei: A sz. misének beése. Téged Isten dicsérünk. A ker. nevelés alapvonalai. 1838. Bumüller Világ története. Nagyszámu czikkek. A nagyváradi lat. sz. megyéről. Fel vagy Föl? A nagybárkányi pléb. története. Alkalmi versezetek, költemények, politikai s egyházi beszédek.

HASKÓ JÓZSEF.

(Szül. 1828. jan. 26. fölsz. 1852. jul. 23. Nevelő, segéd-lelkész, plébános Bátorkeszin, most Dunaszerdahelyt.)

Irod. működése: Hirlapi levelek. Korvinyi János kéziratának ismertetés. M. S.

HEILLER KÁROLY.

(Szül. 1811. febr. 11. febr. fölsz. 1834. febr. 25. Előbb hitszónok Pozsonyban, majd plebánosesperes és éneklőkánonok ugyanott s apát.)

Irod. működése: Többrendbeli alkalmi- s egyházi-szónoklat német nyelven.

† HOLCZSCHUCH FERENCZ.

(Szül. 1813. febr. 10. fölsz. 1836. marc. 26. † 1871. jun. 17. Segédpap. és Nagyhinden pleb.)

Irod. működése: Néhány cikk; zene-szerző képen több műdarabot irt és közlött.

† HREBICSEK ISTVÁN.

(Szül. 1810. jul. 21. fölsz. 1834. aug. 29. † 1866. aug. 24. Segédpap, pleb. apát Sasvárott.)

Irod. működése: Zeneszerző létére több zeneszerzeményt irt, és a sasvári templomra vonatkozó cikkeket, magyar, német és tót nyelven közlött.

† KEMP MIHÁLY HITTUDOR.

(Szül. 1792. sept. 18. fölsz. 1816. aug. 26. Érseki könyv-

tárnok, esztergomi kanonok és főesperes. † 1865. máj. 20.)

Irod. működése a hazai, jelesen az egyházi történelemre irányult; megjelent több dolgozata, nevezetesen Vitéz érsek élete a M. Tudományos Értekezőben; az esztergomi káptalan tagjai történeti kútfők nyomán a basilika fölszenteltetési Emlékkönyvben, sat.

KLEMPA SIMON.

(Szül. 1811. oct. 24. fölsz. 1836. oct. 26. Segédlelkész Pesten, u. o. terézvárosi plébános, pápai kamarás, és dersi prépost.)

Irod. működése: A sz. István társulat által magyarországi tótság számára kiadott „Néplapnak“ több éven át szerkesztője volt. Több magy. tót és német hirlapi czikk.

† KREMNICSKA TAMÁS.

(Szül. 1794. jun. 6. fölsz. 1817. aug. 22. Segédlelkész, bajtai plébános, tanár és lelkiigazgató a nagyszombati papnöveldeben, aligazgató az esztergomi presbyteriumban, pozsonyi kanonok. † 1860. jan. 16.)

Irod. működése: *Instructio practica confessarii usibus examinandorum*. Posonii 1847. *Paraphrasis Psalmorum popularis*. Posonii 1857.

KONEK BENEDEK.

(Szül. 1821. oct. 15. fölsz. 1846. apr. 24. Segédpap Pozsonyban, plébános Kőbölkúton.)

Irod. működése: Hirlapi czikkek, egyházi beszédek; külön közzétéve: *Worte der Brüderl. Liebe*. Primiz Predigt. am 17. Dec. 1854. Pressburg.

PAULIK GÁBOR.

(Szül. 1818. jan. 1. fölsz. 1842. jul. 23. Segédpap É. Újvárott, plébános Tót-Megyeren.)

Irod. működése: Számos magyar és tót hirlapi politikai s társadalmi czikk, és szónoklat. — Önállólag:
Antwort auf die Neutra-Trenchiner Zeitung.
Pressburg 1873.

† **RÁCZ ANDRÁS.**

(Szül. 1789, nov. 19. fölsz. 1812. nov. 11. † 1864. jan. 20.
Budán. Segédpap Esztergomban, pleb. Füzes gyarmathon
és majd spiritualis a pesti papnöveldeben, végre Budán
nyugalomban.)

Irod. működése: Liturgika, vagy a Rom. kath. A egyház
Szertartásainak magyarázatja. I kötet. Esztergomban
1823. II. k. 1824.

Fenmaradjon-e még tovább is a közfal sat. Esztergomban. 1822.

Ágazatos Theologia. I. II. III. Pesten.

Comitatus et admonitiones. ad Ordinandos. Pesth-
ni. 1836. —

Reflexiones. 1844.

Sajtó alá készül (Zsihovics Ferencz cz. kanonok keze alatt)
Archeologia Ecclesiae Catholicae 14. kötet.

SCHERZ KÁROLY.

(Szül. 1807. jan. 17. fölsz. 1830. jan. 31. Helyi-lelkész Po-
zsonyban.

Irod. működése: több hirlapi czikk és egyházi beszéd né-
met nyelven.

Pótlék: Prunytól (27. lap.) Predigt am Schlus-
se der Jubel-Feyer. 1826. Skalitz.

Érseki hivatalos kiadványok.

Azon hivatalos nyomtatott munkákon kívül, melyek rendszerént minden évben közzé tétetnek, melyenek: a „Directorium Strigon. seu ordo Missas celebrandi etc.“ —

„Schematismus Cleri AD. Strigon. (1647-ben lón az első szerkesztve és a 18-dik század derekán — 1763-ban — az első Nagyszombatban nyomatva); s evvel kapcsolatban az „Esztergom főegyházmegyei kath. Népiskolák és Tanítók Névtára“; — és „Circular es litterae Dioecesanae“; úgy különféle alkalmi imákon és szabványokon kívül az érseki hivatal által a körülmények folytán az újabb korban sajtó útján még a következő művek közöltettek:

Propria Sanctorum pro ADioecesi Strigon. pro-cusa. E dispositione E. Card. AEppi et Primatis. Strigonii 1854. — Reimpressa Strigonii 1866.

Az 1852-i nagybőjt alatt tartandó Nagy-Bucsúnak rendje. Esztergom 1852.

Sz. Adalbert püspök és mártír tisztelete. Esztergom 1857. és 1860.

Rituale Strigoniense. Jussu et auctoritate E. Rssimi. D. Joannis Scitovszky AEppi. Strig. Budae 1858.

Krestansko-katolický spěwnik. W Budine 1858.

Alapszabályok a mesterek és néptanítók egyházmegyei nyugdíja számára. Magyar, tót, német nyelven. Esztergom 1856.

Emlékkönyv az esztergomi főtemplom fölszenteltetésére. Pest 1856.

Decreta et acta Concilii Provinciae Strigoniensis, A. D. 1858 in Primatiali Basilica Strigoniensi celebrati. Pest 1859.

Statuta Synodi Dioecesanae Strigoniensis anno 1860. diebus 24—28. Sept. Strigonii celebratae. Pestini 1860.

Mária-havi ájtatosság. Esztergom 1860.

Egyházi közös imák. Az 1860-i esztergomi zsinat 51-ik rendelete szerint. Esztergom 1861.

Sermo inauguralis, quo E. D. Joan. Card. Scitovszky. P. P. R. H. A. Eppus Strig. novas aedes Seminarii Cleri jun. S. Stephani R. H. et huic uniti sem. B. M. V. Tyrnavia, post annos a quo erectum fuerat, tercentos, Strigonium ad avitam AEppatus sedem translati, die 8. Oct. 1865. D. O. M. auspice B. M. V. solemniter dedicavit. Pestini 1865.

Megnyitó beszéd, melylyel F. M. Scitovszky Já-

nos Bibornok, M. O. H. Primása, az általa alapított esztergomi apáczá zárdába paulai sz. Vincze leányait oct. 15-én 1865-ben ünnepélyesen bevezette. Esztergom 1865.

Paulai sz. Vincze leányai. (Szerkeszték Haas Mihály és Knauz Nándor.) Esztergom 1865.

Jubileumi ájtatosság. Magyar, német és tót nyelven. Esztergom 1865.

Kath. Népinevelési egyesületek szervezete. Esztergom 1868.

1868 i XXXVIII-ik törvényczikk a népiskolai közoktatás tárgyában. Esztergomban 1869.

Esztergomi székes Káptalan újabb kiadványai.

Canticum de Magna Hungariae Regina et Patrona B. V. Maria. Strigonii 1854.

Hymni et Psalmi ad Laudes, Horas minores et Vesperas. Strigonii 1869.

A szűz Anya Máriának örömei az Esztergom vári Bakács kápolnában. Esztergom 1871.

Memoria Basilicae Strigoniensis A. 1856. die 31. Aug. Consecratae. Honoribus Essmi. D. Joan. Card. Scitovszky AEppi Strig. dicavit Metrop. Capit. Strigoniense. Pestini 1856.

Solemnia Consecrationis Basilicae Strigon. (Szerzője Németh György eszterg. n. prépost.) Strigonii 1856.

Sermo, quo Cels. Rss. D. Joannem Simor AEppum Strig. R. H. P. Primatem etc. dum praecelsam Sedem Suam die 16. Maji 1867. faustissime capesseret, in Metr. Basilica Strig. nomine Metrom. Capituli salutavit Antonius Liphay E. M. Strig. Can. Strigonii 1867.

Az esztergomi Főkáptalan fekvő s egyéb birtokaira vonatkozó okmányok tára. Pest 1871.

Az esztergomi Főkáptalan gondjaira bizott ájtatos alapítványok, s azok kezelési módozatának ismertetése. Esztergom 1870.

Tiszti utasítás az esztergomi Főkáptalan s ennek gond-

noksága alatti papnöveldei uradalmakban alkalmazott gazdasztek részére. Forster János uradalmi igazgató által. Esztergom 1864.

Az egyházi hatóság felügyelete és védnöksége alatt az esztergomi érseki megyében működő Irodalmi-egyletek.

I. A szent István társulat Pesten.

Az egyházi irodalom fejlesztését célzó, másrészt az alsóbb néposztály valláserkölcsei nevelésére irodalmi uton hatni törekvő fennevezett társulat „Jó és olcsó könyvek kiadó társulata“ név alatt *Fogarassy Mihály* jelenleg erdélyi püspök, akkoron a pesti egyetemi hittudományi kar igazgatója által 1848-ban alapítatott, 1854 óta az egyházi tudományosságának nagyobb tért szentelvén, Sz. István társulat czimét vette föl. Minden emberi műnek megvannak hanyatlási korszakai; a Sz. István társulat sem volt ilyenektől ment; de mivel léte valódi szükségén alapszik, rövid hanyatlás után, mint életerős fa, mihelyt elvonul fölötte a vihar, újra magasra emelte koronáját, a társulat is csakhamar visszanyerte teljes erejét. A sz. István társulat második regeneratora *Somogyi Károly* eszt. kanonok volt. Lelkes világi elnökei gróf Cziráky János és gróf Károlyi István, mély vallásosságuk s buzgalmukkal övezve azt, a nagy tudományu *Ipolyi Arnold* most besztercebányai püspök vezetése alatt teljes virágzásra emelték. Jelenlegi buzgó al-elnöke *Tárkányi Béla* egri kanonok. — Tagjainak száma meghaladja a hét ezeret.

Kiadott:

Magyar nyelven irt művet	215.
Latin	„	„	.	.	19.
Német	„	„	.	.	22.
Tót	„	„	.	.	16.

Román	„	„	3.
Horvát	„	„	3.
Dalmát	„	„	3.
Vend	„	„	1.
Eredeti művet kiadott	141.
Fordítást	40.
Imakönyvet	52.
Tankönyvet	98.
Tudom. és szépirodalmi művet	139.

Folyóiratok és hetilapokat:

Pázmány füzetek. 1856—1859.

Családi lapok. 1852—1855.

Kath. néplap. 1848—1872.

Kath. hetilap. 1873—

Kath. Christ. 1850—

Kath. Noviny 1850—

Sz. Istvántársulat Naptára. 1857—1873.

Magy. Encyclopedia 1859—1873.

II. Az esztergomi irodalmi-egylet.

Létrejött Esztergomban 1868-ban Primás Ó Herczegsége védnöksége alatt, a magyar kormány jóváhagyása mellett. Létrehozója, egyszersmind választott elnöke Majer István kanonok. Tagjai egyházi és világi férfiak. Feladata: a művelt hazai közönségnek fölvilágosítására és épülésére igaz kath. és hazafiúi szellemben kerkérdéseket fejtegető röpiratokat, és a nép számára ismeret-terjesztő és mulatva-oktató füzeteket kiállítani és terjeszteni. — Működését ideiglen felfüggesztette.

Kiadványai:

I. A kerkérdésekből:

1. Szellemi csaták. Irta Ney Ferencz a pesti főreáltanoda igazgatója, a magy. akademia I. tagja. Esztergom 1868.

3. A polgári házasság. Irta Palásthy Pál egyetemi hittanár. Pesten 1868.

3. Jézus Krisztus a történelemben. Lacordaire nyomán írta Zádori János esztergomi hittanár. Esztergom 1868.

4. A divatos haladás és munkások osztálya korunkban. Högele J. M. nyomán Ludvay. Esztergom 1868.

5. Ki a pappal az iskolából. Ducpetiaux Ed. után. Esztergom 1868.

6. Mily jelleggel bír tehát voltakép a magyar tudomány-egyetem? Fejtegette Tömöri. Pest 1868.

7. Az egyház a szabadság légkörében. Írta Kőhalmi (Klimstein) József. Eszt. 1868.

8. Kilenczedik Pius Pápa élete. Írta Zádori János esztergomi hittanár. Bécs. 1869.

9—10. Vallás és művészet szépészeti kapcsolatban. Írta Rényi Rezső ügyvéd. Esztergom 1869.

11. Mi célja lehet napjainkban egy általános közzsinatnak? Esztergom 1869.

12. A divatos nevelés s következményei. Dr. Hagelücken Fr. után Kőhalmi (Klimstein) József. Esztergom 1869.

II. Népiratokból:

1. A jó házi gazda. Életbölcészeti szabályok. Írta Majer István. 2-ik kiadás. Esztergom 1868.

2. A szántás-vetésről. Írta S. J. gazdatiszt. Esztergom 1868.

3. Isten ujja vagy egy szegény család története. Írta Kuthen. Esztergom 1868.

4. A takarékoságról. Írta Kőrész Kelemen. Esztergom 1868.

5. Elme és szívnyugtató történelmi képek a nép számára. Írta Nagy Antal. Esztergom 1868.

6. Népinevelési egyletekről. Írta Szabó Imre. Esztergom 1868.

7. Ki a szabad ember? Irta Nagy Antal megyei főmérnök. Esztergom 1868.

8. Néhány levél a természet könyvéből. Irta Sárvány Endre pléb. Esztergom 1869.

9. A vasárnapok és ünnepek megszenteléséről. Irta Devics József. Esztergom 1869.

10. A megtért. Történeti elbeszélés. Irta Gyurinka Antal. Esztergom 1869.

11. A csillagos ég. Irta Sárvány Endre. Esztergom 1869.

12. Falusi rossz szokások. Irta Novák Lajos. Esztergom 1869.

III. Sz. Adalbert társulata.

Czélja a magyarországi tótság számára katolikus szellemű vallás-erkölcsi olvasmányokat és szláv tankönyveket szerkesztetni, közrebocsájtani és terjesztetni.

Ezen társulat a pesti magyar sz. István társulat mintájára már 1857-ben terveztetett és megalakulása kérelmeztetett; de közbejött akadályok miatt a főpásztori engedélyt csak 1869-ben nyerte meg, oly kikötéssel, hogy ily alapszabályait a magyar kir. ministerium elé terjeszse, melytől 1870. jul. 8-án ily feltét alatt nyerte meg a szabályszerű jóváhagyást: „A magyarországi tótajkú kath. alsó papság által vallás-erkölcsi irányú könyvek kiadására s terjesztése végett alakulandó egyletnek alapszabályait oly kikötés mellett hagyom helyben, hogy azok 3-ik §. akként módosittassék, miszerint a hasonló czélú sz. István társulat példájára az egyletbe felveendő tagok, csak a magyar-osztrák birodalomra szoríttassanak“.

A társulat az esztergomi Érsek fővédnöksége alatt áll. Székhelye Nagy-Szombat városa. Igazgatója Slotta György áldozár. Pénztárnoka Juriga János kanonok. Titkára Novák Pál. Tagjainak száma 1873. elejeig: alapító 84, — rendes tag 2037. —

Sajtó utján ez ideig következőket közlött:

Tagilletményül:

1. Spolok Sv. Wojtecha. V. Trnave 1870.
2. Pútník Svätovojteiský, obrázkovy kalendár. V. Trnave 1872.
3. Pútník Svätovojteiský, obrázkovy kalendár. V. Trnave 1873.
4. Veliký biblicky dejepis. V. Trnave 1872.

Tankönyvek:

1. Stenný Abecedár na 12 velikých tabulách. V. Trnave.
2. Malý biblický dejepis s obrázkami pre nižšie triedy národných škôl.
3. Abecedár s obrázkami. Druhé vydanie.
4. Prvá Čítanka pre prvú triedu katolicho-slovenských počiatocných škôl s obrázkami. Druhé vydanie.
5. Naučná Čítanka pre II. triedu kath. počiatocných škôl.
6. Naučná Čítanka pre III. triedu kath. počiatocných škôl.
7. Ústavopis, čili nauka o právach a povinnostiach občanských pre počiatocné, opakovací a mešťanské školy, učiteľské pripravovny a pre pospolitý ľud v Uhorsku.
8. Rozvrhov hodin.
9. Popis do školy povinných deti; — kataloga; — a shlavnej knihy zovňftorné hárky.

IV. A sz. Istvánról czimzett esztergomi ősrégi papnövelde magyar egyházirodalmi iskolája.

E jelenben virágzásnak örvendő irodalmi egylet 1832-ben a török harezok miatt Nagyszombatba áttett papnöveldében alakult „Magyar nyelvgyakorló egylet“ név alatt. Célja volt a növendékpapok irodalmi képzésére ösztönzőleg hatni. Bár kicsiny és szerény kör vala, de hazai nyelvünk reformjának nagy küzdelmeiben élénk részt vett.

Alapítása korábban tagjai voltak Mészáros Imre, Majer István, Sággy Vendel, Almásy István, Balázs Sándor. Pár évi működés után az egyesület megszűnt működni. Nagyszombatból a papnövelde eredeti helyére Esztergomba visszahelyeztetvén 1859-iki január 30-án „Magyar egyházirodalmi iskola” — cím alatt újra megnyílt s a növeldei előljáráságnak felügyelete alatt áll. Eredeti céljától eltért, a mennyiben a nyelvnek művelése mellett különösen az egyházirodalom és szónoklat fejlesztésére törekszik hatni. Évi kiadványaiban legkivált a kültöldi kath. sajtó jelesb termékeit ülteti át hazai nyelvünkre.

A fennevezett irodalmi egyesület elnökei s jegyzői sorrendben a következők:

1832. máj. 1-én megalakult nagyszombati magyar iskola

Elnökei:	Jegyzői:
Menyhárt Lajos	Mészáros Imre.
1832-33. Sággy Vendel	Majer István.
1834-35. Majthényi Adolf	Ujhely Imre.
Esztergomban:	
1859. Fábíán János növ. tanfelügy.	Dezseóffy Gyula,
1859-60. Fábíán János	Kovács Imre.
1860-61. Kisfaludy Zsigmond	Kisfaludy Zsigmond.
	Révay Sándor,
	Szentmiklósy László,
	Mórász Antal.
1861-62. Révay Sándor	Mórász Antal.
1862-63. Mórász Antal	Tomanovich Ferencz.
1863-64. Bacskády Ágoston	Maszlaghy Ferencz.
1864-65. Fehérváry Ferencz,	Kudlik János.
Novák Lajos,	Uhlár Mihály
1865-66. Csáka Károly	Szucsányi Mihály.
1866-67. Arányi Gusztáv	Bieliczky Jusztin.
Csontosy János	Hottovinszky Károly.
1867-68. öreg. Morvay Lipót	ifj. Morvay Lipót.
1868-69. Kauszler Ferencz	Ács Ferencz.

Elnökei:	Jegyzői:
Stupiczky Béla	Kemenczy Mihály.
1869-70. Ács Ferencz	Kemenczy Mihály.
1870-71. Palkovics Victor	Pirk József.
1871-72. Palkovics Victor	Pirk József.
1872-73. Palkovics Victor	Szmatanay József.

Eddig megjelent kiadványai:

- Londoni képek. Price Edétől. Stelzig Alfonz után. Pest 1861.
- Tyburni vértanuk. Angol után németből. Pest 1863.
- Alkantari sz. Péter élete. Stelzig Alfonz után. Pest 1864.
- Lidia. Geiger Herman után. Esztergom 1867.
- Légy férfiú. Marschal V. után. Esztergom 1869.
- Öröm és üröm egy falusi lelkész életéből. Schöpf János után. Esztergom 1871.
- Paterfamilias. Kerschbaumer Antal után. Esztergom 1872.
- A sz. István czimzett ősrégi papnövelde magy. egyházirodamiskolájának alapszabályai. Esztergom 1872.
- Elemi katekizmus magyarázata. Sajtó alatt.

Ugyanezen iskola egyes tagjainak munkái:

- Udalrik. Esztergom 1865.
- Dávid házának nagy ivadéka. Pest 1865.
- Isten úja. Esztergomban.
- A ker. műveltség kézikönyve. Galura után. Sajtó alatt.

V. Az esztergomi sz. Istvánról czimzett ősrégi papnöveldeben létező tót egyházirodamiskola.

Ezen egyházirodamiskola 1861-ben alapított Bezák István, Vagács Florentin, Pachmann Ignác, Bócz Alajos, Kmety Endre, Prihoda Pál, Buncsek János hittanhallgatók

által. Célja ezen iskolának a tagok kölcsönös művelése a tót nyelvben s irodalomban, hogy a tót nyelvet tökéletesen birván egyházi pályájukon annál sikerteljesebben működ-hessenek. Elnökeinek s jegyzőinek névsora következő:

1861. Bezák István	elnök.	Buncsek János	jegyző.
1862. Pihoda Pál	"	Ugyanaz	"
1863. Buncsek János	"	Vanya Ferencz	"
1864-65. Lachmann Tódor	"	Karell József	"
1866. Pulmann Endre	"	Mayer Péter	"
1867. Blahó Pál	"	Hojics Márton	"
1868. Havlicsek Vincze	"	Ugyanaz	"
1869. Molecz Antal	"	Kovács József	"
1870. Kubina Endre	"	Zlattnyánszky Ernő	"
1871. Kovács József	"	Turcsek József	"
1872. Zsiska Mihály	"	Pazsitný Pál	"

Az iskola által fordított és kiadott művek ezek: Radovánky. Kiadta Dr. Mally János. Szakolczán 1865.

Výchova dľa Ludovita Clericov-ho. Szakolczán 1867.

Vyklzd malého Deharbeovho Katekizma. Schmidt I. után. Pest 1872.

VI. A pesti növendékpapság magyar egyházirodalmi iskolája.

Az egyházi növendékség papnöveldejök csendes falai között elfoglalva istenészeti tanulmányokkal, de e mellett a napi eseményeket is szorgosan figyelemmel kísérve, a 30-as években öntudatra ébredt nemzeti érzület kedves behatása alatt, — mélyen megszívelve egyik jelesünk mondatát: a nemzeti nyelv és literatura alapítja meg a nemzet nemzetiségét, — felébredt a vágy nemes elődeink honfias érzelmektől lelken-dező szívökben csekély bár, de mégis erejökhez mért áldozattal járulni a hazai irodalom oltárára.

Az irodalmi munkásság lelkesítő eszméje „magyar társaság“ neve alatt már jóval a 30-as évek előtt élt a pesti növ. papság körében, testesülése azonban mostoha kö-

rülmények folytán jó ideig a pium desideriumok sorába tartozott. — Az eszme végre méltó kifejezést nyert I hász György akkori cistercita növendék 1830. Pünkösdi hó 30-án tartott fenköltés a növendéktársakat tettere buzdító beszédében. — E beszédet rögtön követé egy az általok létesítendő irodalmi társulat törvényeinek megállapítására kiküldött bizottság. A megalkotott „rendszabásokat“ az akkori intézeti igazgató helyeslése és tanácsa folytán egy szintén bizottságilag alakult könyörgő levél kíséretében az áldott emlékü Rudnay Sándor hg. primáshoz küldék megerősítés végett. A helybenhagyó levél 1831. apr. 27-én megérkezvén, leirhatlan lelkesedés között adatott tudtára a növendékeknek, hogy a „magyar gyakorló iskola“ a megerősítő levél folytán tényleg megalakult.

A mi az iskola ez időbe eső munkásságát illeti, az leginkább a Szentatyák kitünőbb homiliáinak, nemkülönben az egyházas szellemü német és francia folyóiratok jelesebb czikkeinek fordításában nyilvánult, melyeket az iskolában felolvasott eredeti majd fordított, kötött majd kötetlen beszédben irt munkálatokkal vegyítve évenként a külvilág elé bocsátott.

E szerény kör törekvéseinek leghatalmasabb előmozdítója a neki ajánlott munkálatok folytán mindenkor a nagyméltóságú Püspökikar volt. — Felkarolták a sz. ügyet jelesebb irodalmáraink is, úgy az egyházi mint a világiak részéről, részint kitünő szakkönyvek adományozása, részint a pénztár gyarapítása, részint jó tanács által.

A 48-iki események mint általán mindenütt, úgy az iskolában is epochalis változásokat idéztek elő. — Meglazulván ugyanis a keresztény érzelem, országunk Főáldora belátva a sz. akarattól edzett keblek óhajának tisztaságát, a volt „magyar iskolát“ „magyar egyházi irodalmi iskola“ név alatt támasztá fel hamvaiból.

Ezóta az iskola az életcélok legszentebbékére van irányozva: a magyar egyházi irodalom felvirágzásának csüggedést és fáradságot nem ismerő előmozdítására, mely eredményetlen buzgalmának kiválólag a német egyházi iro-

dalom remekeinek évenkénti fordításában ad kifejezést.

Elnököknek névsora :

1830. Ihász György cisterci növ.
 1830. — Somogyi Károly esztergomi növ.
 1831-32. Nagy János szombathelyi növ.
 1832-33. Czukovics Vincze cisterci növ.
 1833-33. Csányi János váczyi növ.
 1834-35. Pintér Ferencz veszprémi növ.
 1835-36. Szabó Imre " "
 1836-37. Zsihovics Ferencz esztergomi növ.
 1837-37. Horváth László sz. fejevári növ.
 1837-38. Kamenár János esztergomi növ.
 1838-39. Danielik János rosnyói növ.
 1839-40. Buziássy László egri növ.
 1840-41. Bölösy János szathmári növ.
 1841-42. Nogáll János esztergomi növ.
 1842-43. Réh János " "
 1843-43. Üрге Lőrincz " "
 1843-44. Szabó János erdélyi növ.
 1844-44. Pechata Antal esztergomi növ.
 1844-45. Pollák János pécsi növ.
 1845-46. Vochler Alajos egri „
 1846-47. Klezsó József esztergomi növ.
 1847-48. Schreiber László " "
 1848. Kornfeld Frigyes szathmári növ.
 1850-51. Hidassy Kornél esztergomi „
 1851-52. Schárnbeck János " "
 1852-53. Balogh Elek erdélyi növ.
 1853-54. Salgó János esztergomi növ.
 1854-54. Szabó János veszprémi növ.
 1854-55. Fábrián János esztergomi növ.
 1855-55. Vágner József nyitrai növ.
 1855-56. Pongrácz Ferencz esztergomi növ.
 1856-57. Hemmen Ferencz csanádi növ.

- 1857-58. Vünsch József veszprémi növ.
 1858-58. Pokorny Frigyes benczés „
 1858-59. Lauchs Lőrincz sz.-fejérvári növ.
 1859-60. Folkusházy Sándor esztergomi növ.
 1860-61. Bencze István pécsi növ.
 1861-61. Grezló Károly kalocsai növ.
 1861-62. Sebők László egri növ.
 1862-63. Hoffer József veszprémi növ.
 1863-63. Marschall Lajos esztergomi növ.
 1863-64. Csiky Gergely csanádi növ.
 1864-65. Rajz György pécsi növ.
 1865-66. Rainiss Gyula cisterci növ.
 1866-67. Szól Sándor pécsi növ.
 1867-68. Szluha László váczy növ.
 1868-69. Szmrecsányi Pál egri növ.
 1869-70. Szeitl Antal váczy növ.
 1870-71. Ritthammer Farkas n.-váradi növ.
 1871-72. Szmda Győző egri növ.
 1873- Kőhler Ferencz pécsi növ.

Az iskola eddigi rendes tagjainak száma 625.

Kiadványai:

- A pesti növendékpapság magy. iskolájának munkálatai. Pest 1835—1854. XVII. évfolyam.
 Ruinárt Theodorich, Hiteles vértanui emlékiratok gyűjteménye. Galura B. után. 3 kötetben. Pest 1855—1857.
 Sz. Ambrusnak az egyháziak kötelmeiről irt 3 könyve. Pest 1858.
 Szent Ágoston hyppoi püspöknek az Isten városáról irt 22 könyve a maurinusok és Strange J. kiadása után 3 kötet. Pest 1859—1861.
 Montalembert. Magyar sz. Erzsébet története. Pest 1862.
 Hahn Hahn Ida. Maria Regina. Regény. 2 köt. Pest 1863.

- Manahan Ambrus. A kath. egyház diadala. Pest 1864.
- Balmes. Protestantismus és Catholicismus. 2 kötetben. Pest 1865—66.
- De Maistre. A Pápáról. Pest 1867.
- Wiseman. A tudomány öszhangzásban a kinyilatkoztatással. Pest 1868.
- Döllinger. Kereszténység és Egyház az alapítás korában. Pest 1869.
- Reusch. Szentírás és természet. Pest 1870.
- Lüken. Az emberi nem hagyományai. Pest 1871.
- Leroy. A történelem kath. bölcsészete. 1 kötet. Pest 1872.

Függelék:

LOLLOK JÓZSEF.

(Szül. 1824. nov. 16. fölszent. 1848. apr. 22. — Lelkiigazgató a bécsi Pázmány-féle papnöveldeben; szentszéki ülnök.)

Irod. működése: *Norma Vitae Sacerdotalis. Ex Gallico P. Benedicti Valuy translata. Vindobonae 1870.*

**Az esztergomi érseki-megyéből újabb korban elköltözött tudós
és író egyházi férfiak.**

Bartakovics Béla egri érsek.

Feger József lambachi sz. Benedek r. áldozár.

Haulik György bibornok és zágrábi érsek † 1869. máj. 11.

Haynald Lajos kalocsai érsek.

Ipolyi (Stummer) Arnold besztercebányai püspök.

Jekelfalusy Vincze székesfejérvári püspök.

Kunszt József kalocsai érsek † 1866. jan. 5.

Lipovniczky István nagyváradai püspök.

Moyzes István besztercebányai püspök † 1869. jul. 5.

Nogáll János nagyváradai kanonok.

Ozvald Ferencz nagyváradai kanonok † 1856. aug. 14.

Rudnyánszky József besztercebányai püspök † 1859.
nov. 24.

Schreiber László győri kanonok † 1862. oct. 24.

Schopper György rosnyói püspök.

Szabó János nagyváradai kanonok † 1856.

Szamassza József szepesi püspök.

Zajnay János nagyváradai kanonok.

Zalka János győri püspök.

Táblás kimutatása

azon tudományok és szépművészeteknek, úgy az irodalom ágainak, melyek az esztergomi főmegyei papság által e Bibliographia szerént az újabb korban műveltettek.

	Önállóan köz- lött művek száma.		A kijelölt ne- vezetesebb ér- tekezések szá- ma.
Archeologia, régészet	9		3
Bölcsészet, philosophia	12		6
Egyházi s politikai kérdések	30		47
Folyóiratok és napilapok egyháziak által szerkesztve	24		
Földisme, földrajz, népisme, geographia, topographia	13		15
Gazdászat, kertészet, gyü- mölcsészet	5	Számtalan	
Hit-erkölcsstan, vallás, theo- logia	26		39
Imakönyvek, épületes olvas- mányok	46	Számtalan	
Jogtan	2		4
Költészet	27	Számtalan	
Lelkipásztorkodástan, sz. szónoklatok s katechetika	82	Számtalan	
Mennyiségtan, műtan	3		
Művészetek	7		13
Neveléstan-paedagogia, di- daktika. módszertan, tan- könyvek	53	Számtalan	
Nyelvtan, philologia, iroda- lom, classikusok	16		8
Szépirodalom	29	Számtalan	
Természettan, természetrajz	6		5
Történelem és rokonneműek	70		86
Vegyestartalmú	17	Számtalan	

